

คำนำ

เอกสารหลักสูตรอบรมแบบ e-Training สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม: วิชาเศรษฐศาสตร์ (เน้นเศรษฐกิจพอเพียง) เป็นหลักสูตรฝึกอบรมภายใต้โครงการพัฒนาหลักสูตรและดำเนินการฝึกอบรมครู ข้าราชการพลเรือนและบุคลากรทางการศึกษาด้วยหลักสูตรฝึกอบรมแบบ e-Training สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร โดยพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะที่ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ โดยใช้หลักสูตรและวิทยากรที่มีคุณภาพ เน้นการพัฒนาโดยการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ในทุกที่ทุกเวลา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรอบรมแบบ e-Training สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม: วิชาเศรษฐศาสตร์ (เน้นเศรษฐกิจพอเพียง) จะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อยังประโยชน์ต่อระบบการศึกษาของประเทศไทยต่อไป

สารบัญ

คำนำ	1
หลักสูตร “สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม:วิชาเศรษฐศาสตร์ (เน้นเศรษฐกิจพอเพียง)”	3
เค้าโครงเนื้อหา	4
ตอนที่ 1 หลักสูตรแกนกลางสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์	9
ตอนที่ 2 แนวคิดหลักของเศรษฐศาสตร์และหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง	19
ตอนที่ 3 นวัตกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์	50
ตอนที่ 4 สื่อการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์	55
ตอนที่ 5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์	70
บรรณานุกรม	76
ใบงานที่ 1	78
ใบงานที่ 2	79
ใบงานที่ 3	80
ใบงานที่ 4	84
ใบงานที่ 5	85
แบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียนหลักสูตร	

หลักสูตร

สารระการเรียนรู้อัจฉริยะ คณิตศาสตร์ และวัฒนธรรม: วิชาเศรษฐศาสตร์ (เน้นเศรษฐกิจพอเพียง)

รหัส UTQ-00210

ชื่อหลักสูตรรายวิชา สารระการเรียนรู้อัจฉริยะ คณิตศาสตร์ และวัฒนธรรม: วิชาเศรษฐศาสตร์ (เน้นเศรษฐกิจพอเพียง)”

ปรับปรุงเนื้อหาโดย

คณาจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหา

- 1.นางวันเพ็ญ สุทธากาศ
- 2.ดร.เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ
- 3.นางสาวกิตยาภรณ์ ประยูรพรหม
- 4.นางหทัยา เข้มเพชร
- 5.ผศ.ดร.วัลย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา

ชื่อหลักสูตร สารการเรี ยนรู้สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม:วิชาเศรษฐศาสตร์ (เน้นเศรษฐกิจพอเพียง)

เค้าโครงเนื้อหา

ตอนที่ 1 หลักสูตรแกนกลางสารการเรี ยนรู้เศรษฐศาสตร์

แนวคิด

1. เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวกับการผลิต การแจกจ่ายและการบริโภคสินค้าและบริการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

วัตถุประสงค์

1. อธิบายมาตรฐานการเรี ยนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้
2. ระบุตัวชี้วัดสารการเรี ยนรู้เศรษฐศาสตร์ได้
3. อธิบายสารการเรี ยนรู้แกนกลางสาระเศรษฐศาสตร์ได้

ตอนที่ 2 แนวคิดหลักของเศรษฐศาสตร์และหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

เรื่องที่ 2.1 บัญญัติ 10 ประการ ของวิชาเศรษฐศาสตร์

เรื่องที่ 2.2 ค่าเสียโอกาส

เรื่องที่ 2.3 ค่าของเงิน

เรื่องที่ 2.4 ปัญหาเงินเฟ้อ

แนวคิด

1. บัญญัติ 10 ประการหรือกฎ 10 ข้อ เป็นหลักคิดของนักเศรษฐศาสตร์ "เศรษฐศาสตร์" (Economics) เป็นวิชาที่ศึกษาเพื่อตอบคำถามว่า สังคมมีแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างไร โดยทั่วไป สังคมส่วนใหญ่จัดสรรทรัพยากรผ่าน "ตลาด" ที่ประกอบด้วยกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากครอบครัวและบริษัทหลายล้านหน่วย ไม่ใช่การจัดสรรโดยการวางแผนจากส่วนกลาง นักเศรษฐศาสตร์เป็นผู้ศึกษาว่าคนในสังคมมีแบบแผนการตัดสินใจอย่างไร การศึกษาว่าแต่ละคนจะทำงานแค่ไหน จะซื้ออะไร จะออมเงินเท่าไร และจะเลือกลงทุนอย่างไร

2. ค่าเสียโอกาส หรือสิ่งที่มีมูลค่าสูงสุดที่ต้องสละไปเนื่องจากทรัพยากรมีจำนวนจำกัด ทำให้ต้องเลือกและเมื่อมีการเลือกสิ่งหนึ่ง ก็ต้องสละอีกสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่ง และทำให้เกิดเป็นสภาวะ ได้แลกเปลี่ยน (Trade – off) คือเมื่อใดที่เลือกก็ต้องเกิดค่าเสียโอกาสเสมอ จากการคำนวณต้นทุนรวมตามวิธีการทั่วไปไม่อาจที่จะรวมรายจ่ายของต้นทุนได้ครบถ้วน วิธีคิดในการหาต้นทุนวิธีหนึ่งก็คือวัดจากสินค้าและบริการอื่นที่ต้องสละไป
3. เงิน สิ่งใดๆ ก็ตามที่ยอมรับกันโดยทั่วไปสำหรับใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน สิ่งที่เป็นเงินในอดีตคือ เงินที่เป็นสิ่งของหรือสินค้า ต่อมาคือ เงินโลหะ มีการนำโลหะมาเป็นสื่อกลาง ในปัจจุบัน เงิน คือ เหรียญกษาปณ์ ธนบัตร และเงินฝากกระแสรายวันที่ย้ายโอนกันด้วยเช็ค เนื่องจากเงินคือ สิ่งที่คนทั่วไปยอมรับให้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ทำให้เงินมีหน้าที่อื่นๆ ที่สำคัญ เงินเป็นเครื่องวัดมูลค่า เป็นเครื่องสะสมค่า และเป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ ค่าของเงิน มี 2 ชนิด คือ ค่าภายในของเงินและค่าภายนอกของเงิน
4. การที่ระดับราคาของสินค้าหรือการบริการในช่วงระยะเวลาหนึ่งราคาสูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหน่วยวัดในรูปแบบของอัตราร้อยละจากตรรกษินราคา เงินเพื่อเป็นภาวะตรงข้ามกับ ภาวะเงินฝืด อัตราเงินเฟ้ออาจมีได้หลายอัตรา เนื่องจากสามารถคำนวณหาอัตราเงินเฟ้อได้จากสินค้าแต่ละชนิด หรือ อัตราเงินเฟ้อที่มีอิทธิพลและผลกระทบเฉพาะกลุ่ม ดัชนีเงินเฟ้อที่สำคัญมี 2 ดัชนี ได้แก่ ดรรชนีราคาผู้บริโภค (CPI) เกิดจากการสุ่มสินค้าบางตัวมาคำนวณ, ตัวหักลด GDP (GDP deflator) , ค่าที่แสดงระดับราคาของ GDP ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเปรียบเทียบกับระดับราคาของผลิตภัณฑ์ในปีฐาน

วัตถุประสงค์

1. อธิบายความหมาย ขอบข่าย ความสำคัญ และแนวคิดของเศรษฐศาสตร์ได้
2. อธิบายแนวคิดหลัก เป้าหมาย และหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงได้
3. นำแนวคิดหลักของเศรษฐศาสตร์และหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

ตอนที่ 3 นวัตกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์

แนวคิด

1. นวัตกรรมทางการเรียนรู้ คือ ความคิดใหม่ รูปแบบใหม่ วิธีการใหม่ เทคนิคใหม่ แนวทางใหม่ ผลผลิตใหม่ ที่ได้ปรับปรุงยุค สร้างสรรค์ และพัฒนา ทั้งจากการต่อยอดภูมิปัญญาใหม่ให้เกิดสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นวัตกรรมทางการเรียนรู้ หมายถึง การ

เปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่เดิมโดยการนำเอาสิ่งใหม่ๆ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของความคิดใหม่ๆ และวิธีการปฏิบัติใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วประหยัดเวลา และช่วยส่งเสริมให้กระบวนการทางการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้อินเทอร์เน็ต

วัตถุประสงค์

1. สามารถอธิบายนวัตกรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์ในแต่ละระดับชั้นได้
2. สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้

ตอนที่ 4 สื่อการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์

เรื่องที่ 4.1 สื่อกับการจัดการเรียนรู้

เรื่องที่ 4.2 รายชื่อสื่อการเรียนรู้ประเภทหนังสือวิชาเศรษฐศาสตร์

เรื่องที่ 4.3 ตัวอย่างสื่อการเรียนรู้ประเภทข้อมูลสารสนเทศวิชาเศรษฐศาสตร์

เรื่องที่ 4.4 ตัวอย่างสื่อและแหล่งการเรียนรู้ประเภทชุมชน สถานที่ และท้องถิ่น

แนวคิด

1. สื่อมีบทบาทสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสื่อจะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและเพิ่มพูนทักษะ และประสบการณ์ให้ผู้เรียน ปัจจุบันสื่อการเรียนรู้มีอิทธิพลสูงต่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จนเกิดการพัฒนาด้าน ความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม
2. สื่อที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้นั้นมีหลากหลายประเภท เพียงแต่ต้องเลือกใช้ตามความเหมาะสมในชั้นเรียน กับระดับของผู้เรียน **สื่อสิ่งพิมพ์** หรือ หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยพื้นฐานแล้วการเรียนนั้นต้องมีหนังสือเป็นสื่อความรู้หลักที่ใช้ในการเรียนการสอน โดยในวิชาเศรษฐศาสตร์มีหนังสือประเภทวิชาเศรษฐศาสตร์จำนวนมากให้สามารถเลือกใช้หาความรู้ และสืบค้นข้อมูล
3. แหล่งข้อมูลสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญและใหญ่ที่สุดมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาแทบทุกวินาที และมีข้อมูลหลากหลายประเภท ดังนั้นในการค้นหาข้อมูลที่ต้องการนั้น จึงมีเทคนิค วิธีการในการสืบค้นเป็นจำนวนมากและมีการจัดทำเครื่องมือที่อำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลและข่าวสารให้แก่ผู้ใช้
4. สื่อและแหล่งการเรียนรู้ประเภทชุมชน สถานที่ และท้องถิ่น เป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ชัดเจน และสามารถทำให้รับรู้สภาพแวดล้อมจริง เหตุการณ์จริงได้ ทั้งนี้สื่อประเภทนี้สามารถจำลองเหตุการณ์หรือสาธิตวิธีการได้

วัตถุประสงค์

1. อธิบายความสำคัญและประเภทของสื่อการเรียนรู้ได้
2. อธิบายแนวคิดในการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้
3. ระบุชื่อสื่อการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในชั้นเรียนที่สอนได้

ตอนที่ 5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์

แนวคิด

1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้การสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์แปลความหมายข้อมูล แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครูการวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ จุดมุ่งหมายประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

1. ออกแบบแบบวัดและประเมินผลได้เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ได้

ตอนที่ 1 หลักสูตรแกนกลางสารระการเรียนรู้อัจฉริยะศึกษา กลุ่มสารระการเรียนรู้อัจฉริยะศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ทำไมต้องเรียนอัจฉริยะศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสารระการเรียนรู้อัจฉริยะศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

เรียนรู้อะไรในอัจฉริยะศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสารระการเรียนรู้อัจฉริยะศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม หนึ่งในนั้นคือ **เศรษฐศาสตร์** เป็นการเรียนเกี่ยวกับการผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้อัจฉริยะ

มาตรฐาน ส 3.1

เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัดช่วงชั้น			
ม.๑	ม.๒	ม. ๓	ม.๔ - ม.๖
๑. อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์	๑. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม	๑. อธิบายกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ	๑. อธิบายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ
๒. วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมบริโภคของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ	๒. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ	๒. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒. ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจสังคมของประเทศ
๓. อธิบายความเป็นมา	๓. เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจ	๓. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์	๓. ตระหนักถึงความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับ

ตัวชี้วัดช่วงชั้น			
ม.๑	ม.๒	ม. ๓	ม.๔ – ม.๖
หลักการและความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย	พอเพียง ๔. อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิ ของตนเอง ในฐานะผู้บริโภค		ชุมชนและประเทศ ๔. วิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจ ในชุมชน และเสนอแนวทางแก้ไข

ชั้น	ตัวชี้วัด	สารการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๑	๑. อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ◆ ความหมายของคำว่าทรัพยากรมีจำกัดกับความต้องการมีไม่จำกัด ความขาดแคลน การเลือกและค่าเสียโอกาส
	๒. วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ความหมายและความสำคัญของการบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ ◆ หลักการในการบริโภคที่ดี ◆ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภค ◆ ค่านิยมและพฤติกรรมของการบริโภคของคนในสังคมปัจจุบัน รวมทั้งผลดีและผลเสียของพฤติกรรมดังกล่าว
	๓. อธิบายความเป็นมาหลักการและความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ความหมายและความเป็นมาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ◆ ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรวมทั้งโครงการตามพระราชดำริ ◆ หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ◆ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต ◆ ความสำคัญ คุณค่าและประโยชน์ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย
ม.๒	๑. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ความหมายและความสำคัญของการลงทุนและการออมต่อระบบเศรษฐกิจ ◆ การบริหารจัดการเงินออมและการลงทุน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		<p>ภาคครัวเรือน</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ปัจจัยของการลงทุนและการออมคือ อัตราดอกเบี้ย รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เช่น ค่าของเงิน เทคโนโลยี การคาดเดาเกี่ยวกับอนาคต ◆ ปัญหาของการลงทุนและการออมในสังคมไทย
	๒. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ความหมาย ความสำคัญ และหลักการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ ◆ สำรวจการผลิตสินค้าในท้องถิ่น ว่ามีการผลิตอะไรบ้าง ใช้วิธีการผลิตอย่างไร มีปัญหาในด้านใดบ้าง ◆ มีการนำเทคโนโลยีอะไรมาใช้ที่มีผลต่อการผลิตสินค้าและบริการ ◆ นำหลักการผลิตมาวิเคราะห์การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
	๓. เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> ◆ หลักการและเป้าหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ◆ สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น ◆ ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น
	๔. อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค	<ul style="list-style-type: none"> ◆ การรักษาและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค ◆ กฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ◆ การดำเนินกิจกรรมพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ตามกฎหมายในฐานะผู้บริโภค ◆ แนวทางการปกป้องสิทธิของผู้บริโภค
ม.๓	๑. อธิบายกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ความหมายและประเภทของตลาด ◆ ความหมายและตัวอย่างของอุปสงค์และอุปทาน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		<ul style="list-style-type: none"> ◆ ความหมายและความสำคัญของกลไกราคา และการกำหนดราคาในระบบเศรษฐกิจ ◆ หลักการปรับและเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าและบริการ
	๒. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> ◆ สำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาท้องถิ่นทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ◆ วิเคราะห์ปัญหาของท้องถิ่นโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ◆ แนวทางการแก้ไขและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	๓. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> ◆ แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ◆ หลักการสำคัญของระบบสหกรณ์ ◆ ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการและระบบของสหกรณ์เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

มาตรฐาน ส 3.2

เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัดช่วงชั้น			
ม.๑	ม.๒	ม. ๓	ม.๔ - ม.๖
<p>๑. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง</p> <p>๒. ยกตัวอย่าง ที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ</p>	<p>๑. อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ</p> <p>๒. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย</p> <p>๓. วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทาง</p>	<p>๑. อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ</p> <p>๒. แสดงความคิดเห็นต่อนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคนและประเทศชาติ</p> <p>๓. อภิปรายบทบาท</p>	<p>๑. อธิบายบทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ</p> <p>๒. วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย</p> <p>๓. วิเคราะห์ผลดีผลเสียของ</p>

ตัวชี้วัดช่วงชั้น			
ม.๑	ม.๒	ม. ๓	ม.๔ - ม.๖
<p>๓. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน</p> <p>๔. อภิปรายผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา</p>	<p>เศรษฐกิจระหว่างประเทศ</p> <p>๔. วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสินค้าปริมาณการผลิตและราคาสินค้า</p>	<p>ความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ</p> <p>๔. อภิปรายผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด</p> <p>๕. วิเคราะห์ผลเสียจากการว่างงานและแนวทางแก้ปัญหา</p> <p>๖. วิเคราะห์สาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ</p>	<p>ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ</p>

ชั้น	ตัวชี้วัด	สารการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๑	๑. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ความหมาย ประเภท และความสำคัญของสถาบันการเงินที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ ◆ บทบาทหน้าที่และความสำคัญของธนาคารกลาง ◆ การหารายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และสถาบันการเงิน
	๒. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ ◆ ปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน ประเทศ และเสนอแนวทางแก้ไข
	๓. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด อุปสงค์และอุปทาน	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ความหมายและกฎอุปสงค์ อุปทาน ◆ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน
	๔. อภิปรายผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ความหมายและความสำคัญของทรัพย์สินทางปัญญา ◆ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาพอสังเขป

ชั้น	ตัวชี้วัด	สารการเรียนรู้แกนกลาง
		<ul style="list-style-type: none"> ♦ ตัวอย่างการละเมิดแห่งทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภท
ม.๒	๑. อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ	♦ ระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ
	๒. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	♦ หลักการและผลกระทบการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย
	๓. วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	♦ การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เช่น น้ำมัน ป่าไม้ ทองคำ ถ่านหิน แร่ เป็นต้น
	๔. วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และราคาสินค้า	♦ การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศ
ม.๓	๑. อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ♦ บทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ♦ บทบาทและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล เช่น การผลิตสินค้าและบริการสาธารณะที่เอกชนไม่ดำเนินการ เช่น ไฟฟ้า ถนน โรงเรียน <ul style="list-style-type: none"> - บทบาทการเก็บภาษีเพื่อพัฒนาประเทศ ของรัฐในระดับต่าง ๆ - บทบาทการแทรกแซงราคาและการควบคุมราคาเพื่อการแจกจ่ายและการจัดสรรในทางเศรษฐกิจ ♦ บทบาทอื่นของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจในสังคมไทย
	๒. แสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย และกิจกรรมทาง เศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ	♦ นโยบาย และกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล
	๓. อภิปรายบทบาทความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ♦ บทบาทความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ♦ ลักษณะของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ♦ กลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ
	๔. อภิปรายผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด	♦ ผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด ความหมายสาเหตุและแนวทางแก้ไขภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๕. วิเคราะห์ผลเสียจากการว่างงาน และแนวทางแก้ปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> ◆ สภาพและสาเหตุปัญหาการว่างงาน ◆ ผลกระทบจากปัญหาการว่างงาน ◆ แนวทางการแก้ไขปัญหาการว่างงาน
	๖. วิเคราะห์สาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ◆ สาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ

ตัวอย่างกิจกรรมการอบรม แผนการฝึกอบรมหน่วยที่ 1 เรื่อง “หลักสูตรแกนกลางสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์”

สาระสำคัญ

1. มาตรฐานการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์
3. สาระการเรียนรู้แกนกลางสาระเศรษฐศาสตร์

กิจกรรมการอบรม

รูปแบบกิจกรรม On-line Discussion

1. ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบทดสอบก่อนการอบรมโดย Click ที่แบบทดสอบก่อนการอบรม (Pretest – UTQ -210) จำนวน 30 ข้อ
2. ผู้เข้ารับการอบรมฟังคำบรรยายประกอบ Power Point เรื่อง หลักสูตรแกนกลางสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์
3. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาเรื่อง มาตรฐานการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางโดยใช้คำสำคัญว่า “หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551” และไปที่ “ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์” หรือศึกษาที่ <http://www.curriculum51.net>
4. ผู้เข้ารับการอบรมร่วมสนทนาในกระดานสนทนา (Web board) ในประเด็นที่ 1.1 – 1.3
 - ประเด็นที่ 1.1 ท่านอธิบายมาตรฐานการเรียนรู้ในสาระเศรษฐศาสตร์ให้นักเรียนเข้าใจได้อย่างไร
 - ประเด็นที่ 1.2 สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์มีตัวชี้วัดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชั้นใดบ้าง
 - ประเด็นที่ 1.3 ท่านระบุตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางสาระเศรษฐศาสตร์ ในระดับชั้นที่ท่านสอน

สื่อประกอบการอบรม

1. บทเรียน e – Training
2. มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล

การเข้าร่วมกิจกรรมในกระดานสนทนา (Web board)

เกณฑ์การประเมินผล

ผู้เข้ารับการอบรมจะมีผลผ่านการอบรม เมื่อผู้รับการอบรมปฏิบัติกิจกรรมทุกกิจกรรม

สรุป

เศรษฐศาสตร์ เป็นปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตโดยคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ที่จะได้รับอย่างคุ้มค่าและมีคุณธรรม แสดงถึงความแตกต่างและวิธีการนำทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสามารถตัดสินใจเลือกในฐานะผู้บริโภค โดยพิจารณาจากประโยชน์ที่ได้รับอย่างคุ้มค่า

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องที่ 1 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 1

ตอนที่ 2 แนวคิดหลักของเศรษฐศาสตร์และหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

เรื่องที่ 2.1 บัญญัติ 10 ประการของวิชาเศรษฐศาสตร์

บัญญัติ 10 ประการหรือกฎ 10 ข้อ เป็นหลักคิดของนักเศรษฐศาสตร์

กฎข้อที่ 1 มนุษย์เผชิญกับสถานะ “ได้” แลกกับ “เสีย” (TRADE-OFF) เสมอ

คำกล่าวนี้มีความหมายเดียวกับวลีที่คนพูดบ่อยๆ คือ “โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี” นั่นเอง สัจธรรมนี้เกิดขึ้นเพราะ “ความจำกัด” ทำให้ต้อง “เลือก” และเมื่อใดที่เลือก ก็จะต้องเผชิญการ “ได้” และกับการ “เสีย” เสมอ

กฎข้อที่ 2 ต้นทุนที่เกิดขึ้นในการทำกิจกรรมหนึ่งคือ สิ่งที่เรายอมเสียสละไป

เมื่อมนุษย์เผชิญกับสถานะ TRADE-OFF จึงต้องเกิดค่าเสียโอกาส (opportunity cost) เสมอ ซึ่งจะอยู่ในทุกอณูของสิ่งที่เรากระทำทุกวัน

เมื่อจบมัธยมศึกษาแล้วเรียนมหาวิทยาลัยปิดต่ออีก 4 ปี ต้นทุนที่เสียไปในการเรียนมหาวิทยาลัยมิได้มีเพียงค่าเล่าเรียนเท่านั้น ยังมีค่าเสียโอกาสแฝงอยู่ด้วย เพราะเวลา 4 ปีนี้หากเอาไปทำงานก็ได้เงินจำนวนหนึ่ง ดังนั้น หากจะตัดสินใจให้ถูกต้อง จะต้องเปรียบเทียบระหว่างผลประโยชน์จากการเรียนมหาวิทยาลัยกับต้นทุนรวมทั้งแท้จริงทั้งหมด ซึ่งต้องรวมค่าเสียโอกาสด้วย

กฎข้อที่ 3 คนมีเหตุผล คิดโดยคำนึงถึงหน่วยที่เพิ่มขึ้น

การคิดในลักษณะหน่วยเพิ่มขึ้นทำให้ผู้คิดสามารถตัดสินใจได้อย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น การสร้างเขื่อนจะเหมาะสมหรือไม่ต้องประเมินว่า หากสร้างแล้วจะได้ผลประโยชน์อะไรและจะเสียอะไร เมื่อเปรียบเทียบกันโดยอยู่บนพื้นฐานของเขื่อนที่เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ก็จะทำให้ตัดสินใจได้อย่างชัดเจนขึ้น

กฎข้อที่ 4 มนุษย์มีปฏิกริยาตอบสนองต่อแรงจูงใจเสมอ

มนุษย์แห่กันไปขุดทอง ยอมทนทุกข์ทรมานกันก็เพื่ออยากได้ทอง และที่ยอมทำทุกอย่างโดยไม่คำนึงถึงศีลธรรมจรรยาและศักดิ์ศรีก็เพราะเกิดแรงจูงใจที่อยากจะได้ผลประโยชน์ที่เกิดจากการมีเงินนั่นเอง

การที่คนซบถเลี้ยวมากขึ้นเมื่อเรามีประกันคุ้มครองเต็มที่ ก็เนื่องจากมนุษย์มีปฏิกริยาสนองตอบแรงจูงใจ เพราะเราไม่ต้องรับภาระจ่ายเงินเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

งานวิจัยชี้ให้เห็นว่า เมื่อมีกฎหมายบังคับให้ผู้ขับขี่คาดเข็มขัดนิรภัยหรือสวมหมวกกันน็อกแล้ว ผู้ขับขี่มักจะประมาทมากขึ้นกว่าเดิม เพราะตระหนักดีว่าถึงจะเกิดอุบัติเหตุก็จะมีร้ายแรงอีกต่อไป การสนองตอบแรงจูงใจเช่นนี้มิได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทย แต่เกิดขึ้นทั่วโลก

กฎข้อที่ 5 การค้าสามารถทำให้ทุกคน “ดีขึ้น”

การค้าทำให้แต่ละฝ่ายมีโอกาสได้รับบริโภคสินค้าที่ตนผลิตขึ้นเองไม่ได้ หรือสามารถบริโภคได้ในราคาที่ถูกกว่าที่จะหาซื้อจากในประเทศ นอกจากนี้การค้ายังทำให้เกิดการแข่งขันกันผลิตให้มีคุณภาพดีขึ้นและมีต้นทุนต่ำลง สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีกว่าเดิม

กฎข้อที่ 6 ระบบตลาดโดยปกติจะเป็นผู้จัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ระบบตลาดช่วยให้ระบบเศรษฐกิจทำงานได้ เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยบุคคลต่างๆ ผู้บริโภคก็ได้รับความพอใจจากการบริโภคและผู้ผลิตก็ได้รับความพอใจจากกำไร แรงจูงใจนี้ทำให้เกิดการแข่งขัน ภายใต้ระบบตลาดจนทำให้เกิดการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

กฎข้อที่ 7 ภาครัฐบางครั้งสามารถทำให้ผลพวงที่เกิดจากตลาดดีขึ้น

ปัญหาสิ่งแวดล้อม การเปรียบเทียบแรงงานเด็กและสตรี การผูกขาดสินค้าโดยธรรมชาติหรือโดยกฎหมายที่เกิดขึ้นอยู่บ่อยๆ ล้วนเป็นผลพวงที่ไม่พึงปรารถนาจากระบบตลาด ดังนั้น ภาครัฐจึงมีหน้าที่ต้องเข้าไปแก้ไข นอกจากนี้ สินค้าบางชนิดที่มีลักษณะพิเศษ ขาดสิทธิความเป็นเจ้าของอย่างชัดเจน จะไม่มีการผลิตและเสนอขายโดยตลาด เช่น บริการป้องกันประเทศ บริการตำรวจ บริการดับเพลิง ฯลฯ ดังนั้น รัฐต้องเข้าไปเกี่ยวข้องทำให้เกิดการผลิตขึ้น

อย่างไรก็ดี ในบางกรณีรัฐก็ไม่สามารถช่วยให้ผลพวงจากตลาดดีขึ้นได้ เพราะรัฐมิได้ทำงานตามเหตุผลเศรษฐศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียว หากมีประเด็นการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น นโยบายอาจมุ่งให้ประโยชน์แก่คนบางกลุ่ม โดยมองข้ามประเด็นผลเสียที่มาจากตลาดก็อาจเป็นไปได้

กฎข้อที่ 8 มาตรฐานการครองชีพของประเทศใดขึ้นอยู่กับความสามารถของประเทศนั้นในการผลิตสินค้าและบริการ

การผลิต คือ กิจกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ในทางเศรษฐศาสตร์ เพราะด้วยการผลิตเท่านั้นจึงจะบำบัดความต้องการอันไม่มีที่สิ้นสุดของสังคมได้ ยิ่งผลิตได้มากเท่าใด ก็คือยิ่งสามารถบำบัดความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงนั้น

กฎข้อที่ 9 ราคาสูงขึ้นเมื่อรัฐบาลพิมพ์เงินออกมามากเกินไป

การพิมพ์ธนบัตรเพิ่มขึ้นมากในเวลาอันสั้นโดยรัฐบาลเพื่อนำมาใช้จ่ายทำให้เกิดอำนาจซื้อพุ่งสูงขึ้นทันที อย่างไรก็ตาม ปริมาณสินค้าและบริการไม่สามารถขยายตัวเพิ่มขึ้นในระยะเวลาอันสั้นในขนาดเดียวกันได้ ทั้งนี้เพราะการผลิตต้องใช้เวลา

กฎข้อที่ 10 สังคมเผชิญ “ได้อย่าง-เสียอย่าง” (TRADE-OFF) ในระยะสั้นระหว่างเงินเพื่อและการว่างงาน

งานวิจัยได้พบว่าเงินเพื่อและการว่างงานมีความสัมพันธ์แบบผกผัน ซึ่งวิชาเศรษฐศาสตร์เรียกความสัมพันธ์นี้ว่า PHILLIPS CURVE กล่าวคือ ถ้าหากประสงค์ให้ระบบเศรษฐกิจมีเงินเพื่อต่ำก็จะประสบกับภาวะว่างงานสูง และกลับกัน หากต้องการภาวะงานต่ำก็จะเผชิญกับภาวะเงินเพื่อสูง

เหตุผลก็คือ การที่จะควบคุมเงินเพื่อให้ต่ำอยู่มีได้นั้น ต้องควบคุมการใช้จ่ายของรัฐและเอกชนให้อยู่ในระดับต่ำ แต่ในขณะเดียวกันการกระทำเช่นนี้พลอยทำให้การว่างงานสูงไปด้วย เพราะอำนาจซื้อของประชาชนจะลดต่ำลง จนทำให้มีการจ้างงานน้อยลง

ในทางตรงกันข้าม หากต้องการภาวะจ้างงานสูง (มีการว่างงานต่ำ) ภาครัฐก็ต้องกระตุ้นเศรษฐกิจเต็มที่ ผ่อนปรนให้มีการใช้จ่ายสูงในภาครัฐและเอกชน ลดอัตราดอกเบี้ย เกิดการลงทุน จ้างแรงงาน แต่ก็ทำให้อำนาจซื้อของประชาชนสูงขึ้นด้วย เมื่อผลผลิตขยายตัวไม่ทันในระยะสั้น เงินเพื่อจึงอยู่ในอัตราสูง

สรุป

จากบัญญัติ 10 ประการของวิชาเศรษฐศาสตร์ แสดงให้เห็นว่า การตัดสินใจเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างเป้าหมายอย่างหนึ่งกับเป้าหมายอีกอย่างหนึ่งที่เราต้องการ เมื่อต้องมีการตัดสินใจ คนเราจะเผชิญกับการได้อย่างเสียอย่างระหว่างทางเลือกหลายๆทาง ในส่วนของต้นทุนค่าเสียโอกาส คือสิ่งที่คุณยอมสละทิ้งไปเพื่อให้ได้บางสิ่งมา ต้นทุนของการกระทำใดๆสามารถวัดได้จากโอกาสที่เสียไปจากการเลือกทำสิ่งนั้น คนเรามักตัดสินใจโดยเปรียบเทียบว่าต้นทุนที่เพิ่มมานั้นคุ้มค่ากับประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มมาหรือไม่ คนที่มีเหตุผลมักตัดสินใจการเปรียบเทียบต้นทุนส่วนที่เพิ่มขึ้นกับประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นส่วนของต้นทุนหรือผลประโยชน์ จะเป็นตัวกระตุ้นให้คนตอบสนองแตกต่างกันไป ซึ่งคนจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเมื่อได้รับสิ่งจูงใจ การตัดสินใจเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งแทนที่จะเลือกอีกอย่างหนึ่งนั้นเป็นเพราะผลประโยชน์ส่วนที่เพิ่มมาของสิ่งนั้นมีมากกว่าต้นทุนที่เพิ่มขึ้น ทุกฝ่ายสามารถได้รับประโยชน์จากการค้า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการค้าขายแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น การแลกเปลี่ยนเปิดโอกาสให้คนสามารถทำแต่ในสิ่งที่ตัวเองเชี่ยวชาญหรือทำได้ดีที่สุดได้ ตลาดถือเป็นช่องทางที่ดีในการทำการค้าขายระหว่างกัน “เศรษฐกิจแบบตลาด” คือ เศรษฐกิจที่มีได้มีการตัดสินใจจากผู้กำหนดนโยบายส่วนกลาง แต่การตัดสินใจเป็นของหน่วยเศรษฐกิจระดับครัวเรือนและองค์กร เมื่อต่างก็ปฏิสัมพันธ์กันในตลาดเพื่อซื้อขายสินค้าและบริการ เมื่อตลาดล้มเหลว รัฐบาลสามารถแทรกแซงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีขึ้นและมีความเสมอภาค ภาวะตลาดล้มเหลวอาจเกิดได้จากสาเหตุ ดังต่อไปนี้ 1.ผลกระทบภายนอก 2.อำนาจผูกขาด โดยภาวะล้มเหลว เกิดขึ้นเมื่อตลาดไม่สามารถจัดทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพได้ มาตรฐานความเป็นอยู่ของประชากรอาจวัดได้หลายทาง ความแตกต่างของมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชากรในแต่ละประเทศนั้น ส่วนใหญ่แล้วขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการของประเทศนั้นๆ ทั้งนี้ปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ภาวะเงินเฟ้อ และสังคมจะเผชิญกับการได้อย่างเสียอย่างในระยะสั้นระหว่างภาวะเงินเฟ้อกับอัตราการว่างงาน

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่อง 2.1 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 2

ตอนที่ 2 แนวคิดหลักของเศรษฐศาสตร์และหลักการของเศรษฐกิจ

พอเพียง

เรื่องที่ 2.2 ค่าเสียโอกาส

มีผู้กล่าวว่า “เศรษฐศาสตร์” เป็นเพชรน้ำหนึ่งของสังคมศาสตร์ เพราะเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาสังคมศาสตร์ที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์และสังคมในการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพราะสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายทางมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และหาทางจำแนกแจกจ่ายสินค้าและบริการเหล่านั้นไปยังบุคคลในสังคมให้ได้รับความพอใจสูงสุดหรืออย่างมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจสูงสุด

เศรษฐศาสตร์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics) กับ เศรษฐศาสตร์มหภาค (macroeconomics)

เศรษฐศาสตร์จุลภาค เป็นการศึกษาเศรษฐกิจของหน่วยย่อย ได้แก่ การศึกษาทฤษฎีว่าด้วยการกำหนดราคาสินค้าในตลาดแบบต่างๆ ทฤษฎีการผลิต ต้นทุน รายรับ การวิเคราะห์ตัวกำหนดราคาของปัจจัยการผลิต พฤติกรรมของผู้บริโภคและผู้ผลิต เป็นต้น

เศรษฐศาสตร์มหภาค เป็นเศรษฐศาสตร์ที่ศึกษาเศรษฐกิจของส่วนรวมทั้งระบบ ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับตัวกำหนดรายได้และการจ้างงาน ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับรายได้, และผลิตภัณฑ์ประชาชาติ, ระดับราคาของสินค้าและบริการโดยทั่วไป, ระดับการจ้างงานโดยทั่วไป, ปริมาณเงินตรา, ความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภค การออม และการลงทุนทั้งหมดในระบบเศรษฐกิจ นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง ภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด, การใช้จ่ายของรัฐบาล และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้น

แม้ว่าจะมีการแบ่งขอบเขตออกเป็นเศรษฐศาสตร์จุลภาคและมหภาค แต่ทั้ง 2 ส่วนก็มีความเกี่ยวพันอยู่และมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ผู้ศึกษาเศรษฐศาสตร์จึงควรศึกษาทั้ง 2 ส่วน เพื่อความสมบูรณ์และช่วยให้เข้าใจปัญหาเศรษฐกิจต่างๆ ดีขึ้น

การแยกสาขาเศรษฐศาสตร์เป็นเศรษฐศาสตร์มหภาคเพิ่งปรากฏชัดเจนในยุคของจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) หลังจากที่เขาได้เผยแพร่ผลงานในหนังสือชื่อ “ทฤษฎีทั่วไปว่าด้วยการจ้างงาน อัตราดอกเบี้ยและเงินตรา” ในพ.ศ.2479

ค่าเสียโอกาส

ค่าเสียโอกาส (opportunity cost) หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่าสูงสุดที่ต้องสละไปเนื่องจากทรัพยากรมีจำนวนจำกัดทำให้ต้องเลือกและเมื่อมีการเลือกสิ่งหนึ่ง ก็ต้องสละอีกสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งไป เช่นเมื่อตัดสินใจใช้ทรัพยากรจำนวนหนึ่งในการผลิตอาหารทั้งหมด ก็ไม่สามารถใช้ทรัพยากรจำนวนนั้นเพื่อการผลิตสินค้าชนิดอื่นได้อีก ซึ่งเป็นสถานะ **ได้แลกกับเสีย (Trade – off)** คือเมื่อใดที่เลือกก็ต้องเกิดค่าเสียโอกาสเสมอ จากการคำนวณต้นทุนรวมตามวิธีการทั่วไปไม่อาจที่จะรวมรายจ่ายของต้นทุนได้ครบถ้วน วิธีวัดในการหาต้นทุนวิธีหนึ่งก็คือวัดจากสินค้าและบริการอื่นที่ต้องสละไป

แนวคิดเกี่ยวกับ “ค่าเสียโอกาส” มีประโยชน์ในการตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาดในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และควรตระหนักเสมอว่าไม่มีสิ่งใดที่จะได้มาโดยไม่ “ต้นทุน” ดังนั้นในการผลิตสินค้าและบริการของหน่วยธุรกิจ ควรคิดผลกำไรเชิงเศรษฐกิจ (economic profit) ประกอบในการตัดสินใจมากกว่ากำไรทางบัญชี (accounting profit) เพราะแสดงว่าผู้ประกอบการได้ใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมเนื่องจากรวมต้นทุนชัดเจนหรือต้นทุนจ่ายจริง (explicit cost) ได้แก่ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จ่ายเป็นตัวเงิน เช่น เงินเดือน ค่าเช่า และค่าขนส่ง ฯลฯ ต้นทุนแฝงหรือต้นทุนโดยปริยาย (implicit cost) ได้แก่ต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายไปจริง แต่ผู้ผลิตประเมินขึ้นมา (ถือเป็นต้นทุนการผลิตส่วนหนึ่ง) เช่น ราคาหรือผลตอบแทนปัจจัยการผลิตเฉพาะส่วนที่ผู้ผลิตเป็นเจ้าของโดยตรงและผู้ผลิตได้นำปัจจัยการผลิตนั้นมารวมใช้ในการผลิตด้วย เนื่องจากปัจจัยการผลิตทุกชนิดมีต้นทุนค่าเสียโอกาส เพราะถ้านำปัจจัยการผลิตไปใช้แล้ว ปัจจัยการผลิตนั้นก็ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์อีก สรุปว่าการหาต้นทุนไม่ชัดเจนทำได้โดยการประเมินค่าเสียโอกาสดังกล่าว เช่น เกษตรกรในประเทศไทย โดยเฉพาะชาวนาควรคิดถึงต้นทุนแฝงต่าง ๆ มารวมเป็นค่าใช้จ่ายด้วย (ผู้บริโภคก็ไม่ควรกดราคาสินค้ามากเกินไป)

$$\begin{aligned} \text{ผลกำไรเชิงเศรษฐกิจ} &= \text{รายได้รวม} - (\text{ต้นทุนจ่ายจริง} + \text{ต้นทุนโดยปริยาย}) \\ \text{แต่กำไรทางบัญชี} &= \text{รายได้รวม} - \text{ต้นทุนชัดเจน} \end{aligned}$$

สรุป

ธรรมชาติของสิ่งทั้งปวงล้วนตกอยู่ใต้อำนาจของไตรลักษณ์คือ ไม่เที่ยง ทนอยู่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไปตามเหตุปัจจัย และไม่อยู่ในอำนาจบังคับ แต่มนุษย์เรายอมรับความจริงเหล่านี้ไม่ได้ ใจจึงดิ้นรนตลอดเวลาเพื่อแสวงหาความสุข และหลีกเลี่ยงความทุกข์ สิ่งที่มีก็อยากให้มีเพิ่ม สิ่งที่มีอยู่แล้วก็อยากให้มีตลอดไป สิ่ง que เสียไปแล้วก็อยากให้กลับมา การที่ใจคนเราอยากตลอดเวลา แต่ทรัพยากรมีจำกัด (scarcity) ทำให้เกิดวิชาเศรษฐศาสตร์ขึ้นมาเพื่อจัดสรรทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อสนองความต้องการให้ได้มากที่สุด จากการศึกษาพบว่าในทุกครั้งที่เราเลือกจะมีต้นทุนที่ต้องยอมเสียก็คือ "ค่าเสียโอกาส (opportunity cost)" ซึ่งแปลอย่างเป็นทางการคือมูลค่าสูงสุดของทางเลือกที่เราได้สละทิ้งไปเมื่อมีการเลือกทางใดทางหนึ่งของการใช้ทรัพยากร เรียกได้ว่าไม่มีอะไรที่จะได้มาโดยไม่เสียอะไรไป

แนวคิดเกี่ยวกับ "ค่าเสียโอกาส" มีประโยชน์ในการตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาดในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และควรตระหนักเสมอว่าไม่มีสิ่งใดที่จะได้มาโดยไม่มี "ต้นทุน" ดังนั้นในการผลิตสินค้าและบริการของหน่วยธุรกิจ ควรคิดผลกำไรเชิงเศรษฐกิจ (economic profit) ประกอบในการตัดสินใจมากกว่ากำไรทางบัญชี (accounting profit) เพราะแสดงว่าผู้ประกอบการได้ใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมเนื่องจากรวมต้นทุนชัดแจ้งหรือต้นทุนจ่ายจริง (explicit cost) และต้นทุนแฝงหรือต้นทุนโดยปริยาย (implicit cost) สรุปว่าการหาต้นทุนไม่ชัดแจ้งทำได้โดยการประเมินค่าเสียโอกาส

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่อง 2.2 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 2

ตอนที่ 2 แนวคิดหลักของเศรษฐศาสตร์และหลักการของเศรษฐกิจ

พอเพียง

เรื่องที่ 2.3 ค่าของเงิน

เงิน (money) คือ สิ่งใดๆ ก็ตามที่ยอมรับกันโดยทั่วไปสำหรับใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน สิ่งที่เป็นเงินในอดีตคือ เงินที่เป็นสิ่งของหรือสินค้า เช่น เกลือ ใบชา ลูกปัด เปลือกหอย ฯลฯ ต่อมาคือ เงินโลหะ มีการนำโลหะมีค่า เช่น แร่เงิน แร่ทองคำ มาเป็นสื่อกลาง ในปัจจุบัน **เงิน** หมายถึง เหรียญ กษาปณ์ ธนบัตร และเงินฝากกระแสรายวันที่จ่ายโอนกันด้วยเช็ค เนื่องจากเงินคือ สิ่งที่คนทั่วไปยอมรับให้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ทำให้เงินมีหน้าที่อื่นๆ ที่สำคัญได้แก่ เงินเป็นเครื่องวัดมูลค่า เป็นเครื่องสะสมค่า และเป็นมาตรฐานในการชำระหนี้

สิ่งใกล้เงิน (Near money) หมายถึง หลักทรัพย์ที่สามารถแปลงสภาพไปเป็นเงินได้ง่าย หรือใช้แทนเงินได้ค่อนข้างดี ยกเว้นการใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพราะไม่ใช่เงิน สิ่งใกล้เงิน ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง และหลักทรัพย์ที่มีระยะเวลาไถ่ถอนสั้นๆ ดังนั้น สิ่งใกล้เงินไม่สามารถใช้แลกเปลี่ยนสินค้าในทันที ต้องเปลี่ยนหรือขายเป็นเงินก่อนคือ มีสภาพคล่องรองมาจากเงิน

ค่าของเงิน

ค่าของเงิน มี 2 ชนิด คือ ค่าภายในของเงินและค่าภายนอกของเงิน

1. **ค่าภายในของเงิน (internal value)** หมายถึงอำนาจซื้อ (purchasing power) ของเงินแต่ละหน่วยในการซื้อสินค้าและบริการ ค่าของเงินจะคงที่เมื่ออำนาจซื้อคงที่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ถ้าราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปสูงขึ้นอำนาจซื้อสินค้าและบริการจะลดลง แสดงว่าค่าของเงินลดลง แต่ในทางตรงข้ามถ้าราคาสินค้าโดยทั่วไปถูกลง อำนาจซื้อสินค้าและบริการจะเพิ่มขึ้น แสดงว่าค่าของเงินก็จะเพิ่มขึ้นด้วย เช่น ซื้อกระดาษ 1 รีม ด้วยเงิน 95 บาท ต่อมาราคาสูงขึ้นเป็นรีมละ 120 บาท แสดงว่า

ค่าของเงินบาทลดลง **ค่าภายในของเงินจึงต้องวัดจากระดับราคาสินค้าทั่วไป** ซึ่งเป็นราคาถ่วงเฉลี่ยที่แสดงอยู่ในรูปของเลขดัชนีราคา (price index number) และค่าของเงินจะเปลี่ยนแปลงสวนกลับกับราคาสินค้าทั่วไปหรือดัชนีราคา

2. ค่าภายนอกของเงิน (External value) หมายถึง ราคาของเงินตราสกุลหนึ่ง เมื่อคิดเป็นราคาของเงินตราสกุลอื่น ดังนั้น**ค่าภายนอกของเงินจึงถูกกำหนดโดยอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (foreign exchange rate)** กล่าวคือ ถ้าเงินสกุลบาทแลกเป็นเงินสกุลอื่นได้จำนวนมากขึ้น เช่น เงินของไทย 32 บาท แลกเป็นเงินของสหรัฐอเมริกาได้ 1.20 ดอลลาร์ แสดงว่าค่าเงินบาทเพิ่มขึ้น แต่ถ้าเงินบาทแลกเป็นเงินสกุลอื่นได้จำนวนน้อยลง เช่นเงินของไทย 32 บาท แลกเป็นเงินของสหรัฐอเมริกาได้ 0.95 ดอลลาร์แสดงว่าค่าเงินบาทลดลง

สรุป

การเปลี่ยนแปลงปริมาณเงิน สามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้นหรือลดต่ำลงได้ ถ้าปริมาณเหรียญกษาปณ์ ธนบัตร และเงินฝากเพื่อเรียกหรือเงินฝากกระแสรายวันเปลี่ยนแปลงไป ปริมาณเงินหรืออุปทานของเงินก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย การเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินมีสาเหตุหลายประการ แต่สาเหตุสำคัญมาจากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านนโยบายการคลัง นโยบายการเงินและการเปลี่ยนแปลงดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ผลของการเปลี่ยนแปลงค่าของเงินทำให้เกิดการเพิ่มค่าเงิน (ค่าเงินแข็ง) และการลดค่าเงิน (ค่าเงินอ่อน)

นโยบายการเงิน (Monetary policy) เป็นนโยบายของธนาคารกลาง หรือธนาคารแห่งประเทศไทย ในการดูแลปริมาณเงินและสินเชื่อ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน รักษาระดับปริมาณเงิน เพื่อรักษาระดับราคาให้มีเสถียรภาพโดยใช้มาตรการทางการเงิน

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่อง 2.3 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 2

ตอนที่ 2 แนวคิดหลักของเศรษฐศาสตร์และหลักการของเศรษฐกิจ

พอเพียง

เรื่องที่ 2.4 ปัญหาเงินเฟ้อ

เงินเฟ้อครึ่งปีแรกของปี 2553 ยังไม่สร้างแรงกดดันอย่างมีนัยสำคัญต่อเศรษฐกิจและนโยบายการเงิน โดยระบุว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปชะลอลงในเดือนมีนาคม 2553 (ร้อยละ 3.4) และมีแนวโน้มที่จะชะลอลงต่อเนื่องต่อไปในเดือนเมษายน ขณะที่ภาพรวมทิศทางเงินเฟ้อในช่วงครึ่งแรกของปี 2553 น่าจะยังคงเป็นระดับที่ไม่สร้างแรงกดดันต่อภาวะเศรษฐกิจและการดำเนินนโยบายการเงินอย่างมีนัยสำคัญนัก อย่างไรก็ตาม แนวโน้มเงินเฟ้อมีโอกาสที่จะเร่งตัวขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี จากแนวโน้มดังกล่าวจึงน่าจะเป็นผลให้ทิศทางอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น

ภาวะเงินเฟ้อ

ภาวะเงินเฟ้อ (Inflation) หมายถึง ภาวะที่ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้นอย่างรวดเร็วอย่างต่อเนื่อง ถ้าระดับราคาสูงขึ้นแล้วลดลงโดยไม่สูงขึ้นอีกไม่ถือว่าเป็นภาวะเงินเฟ้อ เป็นภาวะการณ์ที่ค่าของเงินลดลง

ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไป หมายถึงระดับราคาเฉลี่ยของสินค้าและบริการทุกประเภทที่มีความจำเป็นต่อการครองชีพของประชาชน ซึ่งต้องพิจารณาจากดัชนีราคาผู้บริโภค

ดัชนีราคาผู้บริโภค (consumer price index: CPI) เป็นดัชนีที่ใช้วัดระดับราคาโดยเฉลี่ยของสินค้าและบริการขายปลีก เพื่อการบริโภคเทียบกับราคาในปีฐาน (base year) ซึ่งราคาปีฐานมีค่าเท่ากับ 100 ดัชนีราคาผู้บริโภคมีประโยชน์ในการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาสินค้าทั่วไปในแต่ละ

ระยะเวลา การเปลี่ยนแปลงของดัชนีนี้จะไปใช้ในการคำนวณค่าอัตราเงินเฟ้อได้ การคำนวณดัชนีดังกล่าวมีขั้นตอนการจัดทำดังนี้คือ การคัดเลือกครีวเรือนที่จะสำรวจ มีการคัดเลือกรายการสินค้าและกำหนดน้ำหนักในการใช้จ่ายของครีวเรือนในสินค้าแต่ละประเภท กำหนดประเภทของสินค้าที่จะนำมาใช้ในการคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภค ประเทศไทยให้กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานที่จัดทำดัชนีราคาผู้บริโภค

ระดับของภาวะเงินเฟ้อ ภาวะเงินเฟ้ออาจแบ่งได้ 3 ระดับคือ

1. เงินเฟ้ออย่างอ่อน (Mild or creeping inflation) เป็นภาวะที่ระดับสินค้า โดยทั่วไปค่อย ๆ สูงขึ้นประมาณร้อยละ 1-5 ต่อปี ถ้าระดับราคาทั่วไปสูงขึ้นไม่เกินร้อยละ 2-3 ต่อปี ภาวะเงินเฟ้อในระดับนี้ยังถือว่าเป็นภาวะปกติไม่เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจของประเทศ แต่อาจจะเป็นผลดีเพราะจะจูงใจให้ผู้ผลิตลงทุนขยายการผลิตมากขึ้น เช่น จ้างแรงงานมากขึ้น มีการขยายการลงทุนมากขึ้น ฯลฯ จะทำให้ประชาชนมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น

2. เงินเฟ้อปานกลาง (Moderate inflation) เป็นภาวะที่ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้นร้อยละ 5-20 ต่อปี

3. เงินเฟ้ออย่างรุนแรง (Hyper inflation) เป็นปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจเมื่อระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องทำให้อำนาจซื้อของเงินตกลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรงนี้อาจเกิดขึ้นในระหว่างสงคราม ภายหลังการสงคราม วิกฤตการณ์ทางการเมือง หรือมีสาเหตุมาจากความล้มเหลวในการบริหารประเทศ หรือปัญหาการคลัง เช่น การพิมพ์ธนบัตรเพิ่ม ฯลฯ อัตราเงินเฟ้ออาจเป็นตัวเลขตั้งแต่ 3 หลักขึ้นไป การที่ค่าของเงินลดลงอย่างรวดเร็วทำให้เศรษฐกิจตกต่ำ และชะงัก เช่น ใน พ.ศ. 2513 - 2523 ประเทศสาธารณรัฐอาร์เจนตินาและสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล เกิดปัญหาเงินเฟ้อจากร้อยละ 50 จนถึงร้อยละ 70 ในพ.ศ. 2466 ในช่วงเดือนมิถุนายนประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันระดับของราคาสินค้าบริโภค สูงขึ้นถึงร้อยละ 2,500 ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันและสาธารณรัฐโปแลนด์มีปัญหาอัตราเงินเฟ้อประมาณร้อยละ 1,000 และระหว่าง พ.ศ. 2484 - 2488 เป็นช่วงที่ทหารญี่ปุ่นเข้ามาครอบครองประเทศไทย ดัชนีราคาสินค้าสูงขึ้นจากร้อยละ 100 เป็น 1,200 หรือเงิน 1 บาท มีค่าหรือมีอำนาจซื้อเหลือเพียงไม่ถึง 8 สตางค์

สาเหตุของการเกิดภาวะเงินเฟ้อ สรุปได้ 3 ประการคือ

1. ภาวะเงินเฟ้อที่เกิดจากแรงดึงของอุปสงค์ (Demand pull inflation) เป็นภาวะเงินเฟ้อที่เกิดจากมีสาเหตุมาจากความต้องการสินค้าและบริการรวมของประชาชน (อุปสงค์มวลรวม หรือ aggregate demand) มากกว่าจำนวนสินค้าและบริการที่ระบบเศรษฐกิจสามารถผลิต อุปทานมวลรวม หรือ aggregate supply) จึงเกิดอุปสงค์ส่วนเกิน (excess demand) เมื่อความต้องการซื้อสินค้าและบริการของประชากรในประเทศมีมากกว่าความสามารถของประชากรในประเทศที่จะทำการผลิตสินค้า

และบริการ ทั้งนี้เพราะมีการจ้างงานเต็มที่แล้ว ราคาสินค้าและบริการจึงเพิ่มขึ้นซึ่งมีปัจจัยสำคัญคือ ปริมาณเงินที่ออกใช้หมุนเวียนมากเกินไป

2. ภาวะเงินเฟ้อที่เกิดจากแรงผลักดันของต้นทุนการผลิต (Cost push inflation) เงินเฟ้อหรือภาวะราคาขึ้นที่มีสาเหตุมาจากด้านอุปทาน คือมีอุปทานมวลรวม (aggregate supply) ลดลงเนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น

- เมื่อระบบเศรษฐกิจมีการจ้างงานเต็มที่ แต่อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจขยายตัวในระดับสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เมื่อต้นทุนการผลิตสูงขึ้นผู้ผลิตจะลดการผลิตสินค้าลง ถ้าอุปสงค์รวมยังคงเดิมก็จะทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้นและเกิดภาวะเงินเฟ้อได้

- ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น มักเกิดจากวิกฤตการณ์น้ำมันเพราะน้ำมันเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญมีราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือค่าจ้างแรงงานสูงขึ้นเพราะแรงงานเรียกร้องค่าจ้างเพิ่มขึ้น แต่สินค้าที่เป็นผลผลิตของแรงงานไม่ได้เพิ่มขึ้น หรือความสามารถในการผลิตสินค้าของหนึ่งหน่วยวัตถุดิบไม่ได้เพิ่มขึ้นเพราะมีการจ้างงานเต็มที่แล้ว

- ผู้ผลิตสินค้าที่มีการผูกขาด คือตั้งราคาสินค้าให้สูงขึ้นเพราะต้องการกำไรเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้นจึงเกิดภาวะเงินเฟ้อ

3. ภาวะเงินเฟ้อที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ (structural inflation) ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและแบบแผนการบริโภค เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นได้ถ้าเกิดอุปสงค์รวมเพิ่มขึ้นในขณะที่ต้นทุนการผลิตก็เพิ่มขึ้น ย่อมจะทำให้ระดับราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นอย่างมาก เป็นเงินเฟ้อแบบผสม

(mixed inflation) ผลกระทบของภาวะเงินเฟ้อ แนวโน้มและอัตราเงินเฟ้อจะเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ราคาสินค้าที่สูงขึ้นจะส่งผลโดยตรงให้อัตราเงินเฟ้อมีการปรับตัวสูงขึ้น ในขณะที่เดียวกัน อัตราเงินเฟ้อที่ปรับตัวสูงขึ้นเรื่อยๆ จะกระตุ้นให้เกิดความต้องการระยะสั้นในสินค้าต่างๆ เพราะผู้บริโภคจะไม่รอซื้อสินค้าที่จะแพงขึ้นในอนาคตแต่จะเร่งซื้อักักทุนสินค้าในทันที โดยเฉพาะใจช่วงสินค้าขาดแคลน ซึ่งจะทำให้ราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อปรับตัวสูงขึ้นต่อไปเรื่อยๆ

ตัวอย่างการออกแบบหน่วยการเรียนรู้

ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เริ่มจากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

หน่วยการเรียนรู้เฉพาะสาระ

1. วางแผนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	นำไปสู่		ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรม การเรียนรู้
			สมรรถนะ สำคัญของ ผู้เรียน	คุณลักษณะ อันพึง ประสงค์		
1. ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ 2. บอกสิทธิพื้นฐานและปรัชญาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค	การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการควรคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของตนในฐานะผู้บริโภค	1. สินค้าและบริการที่มีอยู่หลากหลายในตลาดที่มีความแตกต่างกันด้านราคาและคุณภาพ 2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีมากมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ซื้อผู้ขาย และตัวสินค้า เช่น ความพึงพอใจของผู้ซื้อราคาสินค้า การโฆษณาคุณภาพของสินค้า 3. สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค 4. สินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ 5. หลักการและวิธีการเลือกผู้บริโภค	ความสามารถในการคิดทักษะการคิด การสำรวจค้นหา	- มีวินัย - อยู่อย่างพอเพียง	เขียนรายงานเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าและบริการ สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค	1. ตรวจสอบความคิดเห็นในการเลือกซื้อสินค้าและบริการในชุมชน 2. สรุปรูปข้อค้นพบในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ 3. ร่วมกันอภิปรายสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ แนวทางการนำข้อค้นพบไปใช้

2. จัดทำหน่วยการเรียนรู้

1) หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ผู้บริโภคที่รอบรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลา 6 ชั่วโมง

2) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัดที่

1. ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
2. บอกสิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค

3) ความคิดรวบยอด

การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการควรคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค

4) สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้

- 4.1) สินค้าและบริการที่อยู่หลากหลายในตลาดที่มีความแตกต่างด้านราคาและคุณภาพ
- 4.2) ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีมากมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ซื้อผู้ขาย และตัวสินค้า เช่น ความพึงพอใจของผู้ซื้อ ราคาสินค้า การโฆษณา
- 4.3) สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค
- 4.4) สินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ
- 4.5) หลักการและวิธีการเลือกบริโภค

5) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ทักษะการคิด

- การสำรวจค้นหา

6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1) มีวินัย
- 6.2) อยู่อย่างพอเพียง

7) ชิ้นงาน/ภาระงาน

เขียนรายงานเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าและบริการ สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค

8) การวัดและการประเมิน

- 8.1) การประเมินระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้
 - การสำรวจความคิดเห็น
 - การอภิปรายเกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค
- 8.2) การประเมินเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้

- ชิ้นงาน (เกณฑ์การประเมินอยู่ท้ายหน่วยการเรียนรู้)
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์

9) กิจกรรมการเรียนรู้

- 9.1) ส้ารวจความคิดเห็นในการเลือกซื้อสินค้าและบริการในชุมชน
- 9.2) สรรูปข้อค้นพบในเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
- 9.3) ร่วมกัน อภิปรายสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
- 9.4) เขียนรายงานและนำเสนอ แนวทางการนำข้อค้นพบไปใช้

เกณฑ์การประเมิน การเขียนรายงานเกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
การระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ	อธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคได้ถูกต้อง ครบถ้วนทั้งหมด	อธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	อธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคได้ถูกต้องเป็นบางส่วน	อธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคได้เป็นส่วนน้อย
หลักการเลือกซื้อสินค้าและบริการ	บอกหลักและวิธีการเลือกซื้อสินค้าและบริการได้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์	บอกหลักและวิธีการเลือกซื้อสินค้าและบริการได้ถูกต้องแต่มีบกพร่องเล็กน้อย	บอกหลักและวิธีการเลือกซื้อสินค้าและบริการได้ แต่มีบกพร่องเป็นบางส่วน	บอกหลักและวิธีการเลือกซื้อสินค้าและบริการได้ แต่มีบกพร่องเป็นส่วนใหญ่
การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการ	เขียนอธิบายแนวคิดและให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการของตนเองได้ถูกต้องครบถ้วน	เขียนอธิบายแนวคิดและให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการของตนเองได้ถูกต้องแต่มีบกพร่องเล็กน้อย	เขียนอธิบายแนวคิดและให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการของตนเองได้และบกพร่องเป็นบางส่วน	เขียนอธิบายแนวคิดและให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการของตนเองได้ บกพร่องเป็นส่วนใหญ่
การพูดนำเสนอเกี่ยวกับสิทธิ	บอกสิทธิพื้นฐานของตนเองในฐานะ	บอกสิทธิพื้นฐานของตนเองในฐานะ	บอกสิทธิพื้นฐานของตนเองในฐานะ	บอกสิทธิพื้นฐานของตนเองในฐานะ

พื้นฐานในฐานะ ผู้บริโภค	ผู้บริโภคได้ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน	ผู้บริโภคได้ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน ครบถ้วนเป็นส่วน ใหญ่	ผู้บริโภคได้ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน ครบถ้วนเป็น บางส่วน	ผู้บริโภคได้ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน ไม่ครบถ้วน
----------------------------	---------------------------------------	--	---	---

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคุณภาพ

- คะแนน 14 – 16 หมายถึง ดีมาก
- คะแนน 11 – 13 หมายถึง ดี
- คะแนน 8 – 10 หมายถึง พอใช้
- คะแนน 4 – 7 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ผ่านระดับ พอใช้

ตัวอย่างกิจกรรมคุณธรรม เศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมการเรียนรู้จักพอ

ผู้ใช้กิจกรรม	ครูระดับประถมศึกษา
กลุ่มเป้าหมาย	นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
คุณธรรมที่จะพัฒนา	การเรียนรู้จักพอ
ชื่อกิจกรรม	การเรียนรู้จักพอย่อมเกิดสุข

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมเศรษฐกิจพอเพียง “การเรียนรู้จักพอ” (K)
2. นักเรียนเห็นคุณค่าของคุณธรรมเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่อง การเรียนรู้จักพอ (A)
3. นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมศรัทธาในน้ำพระทัยและพระอัจฉริยภาพของในหลวง และน้อมนำแนวพระราชดำริมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (A)
4. นักเรียนนำแนวคิดและแนวทางในการนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน (A, P)

ระยะเวลา

เวลาที่ใช้ในกิจกรรมทั้งหมด 2 ชั่วโมง (120 นาที)

กระบวนการจัดกิจกรรม

1. ครูนำของเล่นหลายๆ ชนิดพร้อมติดมูลค่าสินค้า (ราคา) แต่ละชนิด มีราคาต่างกันเล็กน้อยแตกต่างกันไป ครูให้นักเรียนดูและซักถามนักเรียนโดยใช้คำถาม เช่น

- นักเรียนชอบเล่นของเล่นเหล่านี้ไหม
- ใครอยากได้ของเล่นเหล่านี้บ้าง / อยากได้อะไร

ครูบอกนักเรียนว่าถ้านักเรียนอยากได้ครูจะขาย (สมมติขายแต่ไม่ได้ขายจริง) ถ้านักเรียนต้องการซื้อ แต่ไม่มีเงินหรือมีเงินไม่พอ นักเรียนก็จะต้องทำงานเพื่อให้ได้เงินมาซื้อของเล่น

2. ครูนำเสนอกิจกรรมการเล่นเกมนตอบคำถาม สมมติว่าเป็นการทำงานที่ได้ค่าตอบแทนเป็นเงิน ซึ่งแต่ละข้อจะมีค่าเป็นจำนวนไม่เท่ากัน ถ้าคำถามยากก็จะมีค่ามาก ถ้าคำถามง่าย จะมีค่าน้อย (มีจำนวนเงินติดไว้กับคำถาม) ให้นักเรียนเลือกตอบข้อใดก็ได้ จะตอบจำนวนกี่ข้อก็ได้เท่าที่นักเรียนสามารถจะตอบได้ ถ้าข้อใดตอบไม่ได้จะไม่ทำก็ได้ ถ้านักเรียนตอบคำถาม ได้ถูกต้องในข้อใด ก็จะได้เงิน (ธนบัตรปลอม) ตามจำนวนที่ตั้งไว้ในคำถาม (ใบงาน)

3. ครูแจกใบงานให้นักเรียนเลือกตอบคำถาม เสร็จแล้วครูตรวจคำตอบ ใครตอบข้อใดถูกต้องก็จะได้เงิน (ธนบัตรปลอม) ตามจำนวนที่ตั้งไว้ในแต่ละข้อ

4. นักเรียนนำเงินที่ได้มารวมกันหรือไปสะสมกับเงินเดิมที่เคยสมมติว่ามีอยู่ก่อนตอบคำถาม จากนั้นประเมินเงินในกระเป๋าของตัวเองกับมูลค่าของเล่นที่ตนต้องการ สามารถซื้อของเล่นที่ต้องการได้หรือยัง

5. ครูนำอภิปราย โดยถามคำถาม ดังนี้

- ขณะนี้นักเรียนมีเงินเท่าไร อยากซื้ออะไรและซื้อได้ไหม
- นักเรียนที่มีเงินไม่พอซื้อ นักเรียนจะทำอย่างไร
 1. ใครทำงาน (ตอบคำถาม) เพิ่ม เพราะอะไร
 2. ใครกู้ยืมเงินจากธนาคาร โดยหักดอกเบี้ยไว้ร้อยละ 25 เพราะอะไร
 3. ใครไม่ซื้ออะไรเลย เพราะอะไร
 4. ใครซื้ออย่างอื่นแทน เพราะอะไร

6. ครูให้นักเรียนสรุปข้อเรียนรู้ที่ได้จากเกม โดยใช้คำถาม

- เกมนี้สอนให้เรา รู้จักอะไรบ้าง
- นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรจากเกมนี้

7. ครูกับนักเรียนช่วยกันสรุปว่า กิจกรรมที่นักเรียนได้ทำไปนั้นสอนให้รู้จักประมาณตนในด้านการใช้จ่ายและยังมีด้านอื่นๆ อีกหลายด้านที่เราต้องรู้จักประมาณตนหรือปฏิบัติอย่างพอเหมาะพอดี เช่น ด้านการกิน การเล่น การทำงาน การออกกำลังกาย ฯลฯ

8. ครูสรุปแนวคิดที่สำคัญที่ได้จากการเล่นเกมกับเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

9. นักเรียนทำแบบสำรวจตนเองด้านการรู้จักพอ นำผลมาอภิปรายร่วมกันและสรุปเป็นแนวปฏิบัติตนด้านการรู้จักพอ

สื่อ/อุปกรณ์

1. ของเล่นที่นักเรียนชอบ
2. ธนบัตรปลอม
3. ใบงานเรื่อง การรู้จักพอ
4. ใบความรู้เรื่อง การรู้จักพอ
5. แบบสำรวจตนเอง

การวัดและประเมินผล

วิธีวัด

1. การตอบคำถาม
2. การสำรวจตนเองด้านการรู้จักพอ

เครื่องมือวัด

1. คำถาม
2. แบบสำรวจตนเองด้านการรู้จักพอ

ใบงาน เรื่อง การรู้จักพอ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทความจากใบความรู้ แล้วเลือกตอบคำถามข้อใดก็ได้ จนกว่าจะได้เงินตามต้องการ (เวลา 20 นาที) ถ้านักเรียนตอบข้อใดถูกต้อง จะได้คะแนนเป็นเงิน (ธนบัตรปลอม) ตามที่กำหนดไว้

งานชิ้นที่ 1 (ราคา 20 บาท)

- การรู้จักพอ คืออะไร?

.....
.....

งานชิ้นที่ 2 (ราคา 30 บาท)

- บุคคลที่รู้จักพอ จะปฏิบัติตนอย่างไร?

.....
.....

งานชิ้นที่ 3 (ราคา 30 บาท)

- ถ้าเราไม่รู้จักประมาณตนจะเกิดผลอย่างไร?

.....
.....

งานชิ้นที่ 4 (ราคา 40 บาท)

- ในหลวงสอนให้เราปฏิบัติอย่างไร?

.....
.....

งานชิ้นที่ 5 (ราคา 50 บาท)

- เศรษฐกิจพอเพียง มีความหมายอย่างไร?

.....
.....

งานชิ้นที่ 6 (ราคา 60 บาท)

- นักเรียนคิดว่าถ้าเรานำพระบรมราโชวาท เศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวงมาปฏิบัติจะเกิดผลอย่างไร?

.....
.....

แบบสำรวจตนเองด้านการรู้จักพอ

คำชี้แจง ให้นักเรียนคิดและเขียนอธิบายการกระทำของตนเองที่นักเรียนคิดว่าทำมากเกินไปหรือน้อยเกินไป ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ แล้วปรับปรุงตนเอง โดยบันทึกผล การปรับปรุงตนเองเป็นระยะๆ

การประเมินตนเองด้านต่างๆ	การกระทำที่มาก/น้อยเกินไป	บันทึกการปรับปรุงตนเอง
1. ด้านการกิน
2. ด้านการพักผ่อนและ ออกกำลังกาย
3. ด้านการเล่น การดูทีวี
4. ด้านการพูดจา การฟัง
5. ด้านการทำงานและการ เรียน
การประเมินตนเองด้านต่างๆ	การกระทำที่มาก/น้อยเกินไป	บันทึกการปรับปรุงตนเอง
6. ด้านอื่นๆ

ตัวอย่างกิจกรรมคุณธรรม เศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมการประหยัด

ผู้ใช้กิจกรรม	ครูระดับประถมศึกษา
กลุ่มเป้าหมาย	นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
คุณธรรมที่จะพัฒนา	การประหยัด
ชื่อกิจกรรม	คุ้มคำรู้จักการประหยัด

วัตถุประสงค์

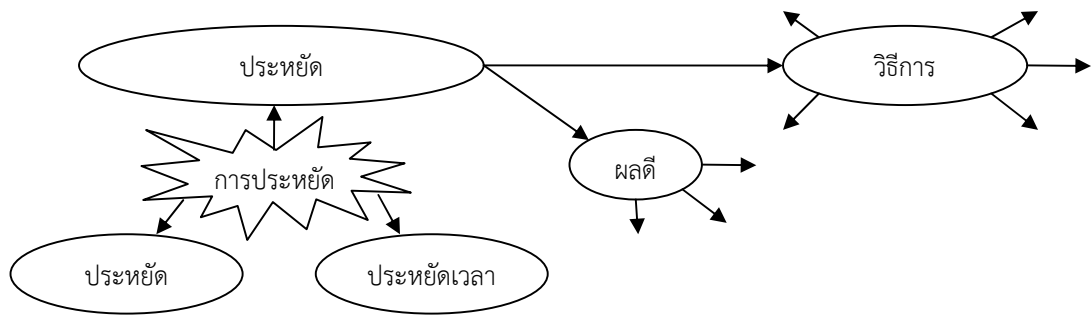
1. นักเรียนบอกความหมายและผลของการประหยัด (K)
2. นักเรียนสามารถบอกแนวปฏิบัติตน ด้านการประหยัด เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน (K, P)
3. นักเรียนบอกวิธีนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ได้ (K)
4. นักเรียนประดิษฐ์ของใช้เกี่ยวกับการประหยัดได้ (P)
5. นักเรียนร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างสร้างสรรค์ (A)

ระยะเวลา

เวลาที่ใช้ในกิจกรรมทั้งหมด 2 ชั่วโมง (120 นาที)

กระบวนการจัดกิจกรรม

1. ให้นักเรียนจับคู่กัน แล้วช่วยกันวิเคราะห์วัสดุต่อไปนี้ ว่ามีวิธีนำกลับมาใช้ใหม่ได้อย่างไร ตามใบงาน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและบอกแนวทางในการประหยัดด้านต่างๆ ดังนี้
 - การประหยัดทรัพย์
 - การประหยัดเวลา
 - การประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ
 - ผลที่เกิดจากการประหยัด
3. ให้นักเรียนจับคู่วิเคราะห์และสรุปการกระทำที่แสดงถึงการประหยัด และประโยชน์ที่เกิดจากการประหยัด เป็นแผนผังความคิด

4. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 4 – 5 คน รับผิดชอบ อุปกรณ์จากครู ให้แต่ละกลุ่มเลือกเพื่อนกลุ่มละ 1 คน สังเกตพฤติกรรมและให้นักเรียนประดิษฐ์กระปุกออมสิน โดยใช้วัสดุให้คุ้มค่าใช้เวลาตามที่กำหนดและห้ามขอวัสดุจากกลุ่มอื่น

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อเรียนรู้ที่ได้จากกิจกรรม โดยใช้คำถาม

- กิจกรรมนี้สอนให้เราทำอะไรบ้าง
- นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรจากกิจกรรมนี้

6. ครูเชื่อมโยงแนวคิดสำคัญจากกิจกรรมการประดิษฐ์กระปุกออมสิน กับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้นักเรียนศึกษาใบความรู้

7. นักเรียนทำการสำรวจตนเอง เรื่องการใช้จ่ายเงินและสิ่งของเครื่องใช้

สื่อ/อุปกรณ์

1. ใบความรู้เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการประหยัด
2. ใบงานเรื่อง การประหยัด
3. เศษวัสดุเหลือใช้ในโรงเรียน (ขวดน้ำ จานโฟม หลอด ขวดนม ฯลฯ)
4. กาว
5. กรรไกร
6. คัตเตอร์

การวัดประเมินผล

วิธีวัด

1. การสอบถาม
2. การสำรวจตนเองด้านการใช้จ่ายเงินและสิ่งของเครื่องใช้
3. การตรวจผลงาน
4. การสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม

เครื่องมือวัด

1. คำถาม
2. แบบสำรวจตนเองด้านการใช้จ่ายเงินและสิ่งของเครื่องใช้
3. แบบตรวจผลงาน
4. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ใบงาน เรื่อง การประหยัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อน 2 คน และบอกวิธีการนำวัสดุเหล่านี้กลับมาใช้อีก

วัสดุ	นำกลับมาใช้อีก
1. ขวดน้ำที่เป็นพลาสติก	ตัดปากขวดใช้เป็นกรวยกรองน้ำ ช่วงท้ายขวดทำเป็นถ้วยใส่น้ำดื่ม
2. ขวดโอวัลติน ขวดไมโล
3. เศษกระดาษที่เหลือจากการใช้สมุด ไม่หมดเล่ม
4. กระดาษปฏิทินที่เลยวันไปแล้ว
5. ถ้วยไอศกรีมที่เป็นพลาสติก
6. ครอบน้ำอัดลม
7. ผ้าเช็ดตัวหรือผ้าขนหนูผืนเก่าๆ
8. ถังพลาสติกที่ใส่อาหารเป็นถุงหิ้ว

แบบสำรวจตนเองด้านการใช้จ่ายเงินและสิ่งของเครื่องใช้

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการที่นักเรียนปฏิบัติจริง

ที่	รายการ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1.	มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน				
2.	สำรวจรายการสินค้าหลายๆ อย่างก่อนซื้อทุกครั้ง				
3.	นำอาหารจากบ้านมารับประทานที่โรงเรียน				
4.	รู้จักทดแทนการใช้ของแพงด้วยการซื้อของถูกกว่า				
5.	ซื้อสินค้าเมื่อลดราคาเท่านั้น				
6.	นำของดีใช้แล้วมาทำให้เกิดประโยชน์				
7.	ใช้สมุดหนังสืออย่างคุ้มค่า				
8.	ใช้เครื่องเขียนอย่างประหยัด				
9.	สะสมเงินใส่กระปุกออมสิน				
10.	ปิดก๊อกน้ำทุกครั้งเมื่อใช้แล้ว				
11.	รักษาธารณะสมบัติ				
12.	ไม่ซื้อของฟุ่มเฟือย				
13.	ปิดไฟทุกครั้งหลังใช้งาน				
14.	ตรวจทานเงินทอนของแม่ค้าทุกครั้ง				
15.	ใช้เสื้อผ้าอย่างเหมาะสม				
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด	3	คะแนน
มาก	2	คะแนน
น้อย	1	คะแนน
น้อยที่สุด	0	คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

36 – 45 คะแนน	ดีมาก
21 – 35 คะแนน	ดี
0 – 20 คะแนน	ปรับปรุง

สรุปผลการประเมิน

- ดีมาก
- ดี
- ปรับปรุง

แบบตรวจงาน
กิจกรรมประดิษฐ์เศษวัสดุเป็นของใช้ (กระปุกออมสิน)

เลขที่	ชื่อ-สกุล	1. ความสะอาด ของบริเวณ	2. เสร็จทันเวลา	3. การใช้วัสดุ อย่างประหยัด	4. ประณีต สวยงาม	รวม	ระดับ		
							ดีมาก	ดี	ปรับปรุง
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									
18									
19									
20									

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน (ข้อละ 5 คะแนน)

คะแนน	ระดับคุณภาพ
16 – 20 คะแนน	ดีมาก
11 – 15 คะแนน	ดี
0 – 10 คะแนน	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ที่	รายการ	3	2	1	0
1.	มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน				
2.	มีความมุ่งมั่นบากบั่น				
3.	ปฏิบัติงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด				
4.	ช่วยเหลือเพื่อนเท่าที่จะช่วยเหลือได้				
5.	ร่วมกิจกรรมอย่างสนุกสนาน				
6.	พอใจในผลสำเร็จของงาน				
7.	ชื่นชมผลงานของเพื่อน				
8.	เก็บข้าวของเครื่องใช้และทำความสะอาด				
รวม					

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	ระดับคุณภาพ
18 – 24 คะแนน	ดีมาก
12 – 17 คะแนน	ดี
0 – 11 คะแนน	ปรับปรุง

ประเด็นที่ 2.2 ท่านเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเกษตรทฤษฎีใหม่ว่า มีความแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร

ประเด็นที่ 2.3 ท่านสอนนักเรียนเรื่อง ความพอเพียง แต่ในโรงเรียนหรือบริเวณใกล้โรงเรียนขายน้ำอัดลมหรือสินค้าที่ไม่จำเป็นสำหรับนักเรียน ท่านจะสอนนักเรียนให้พอเพียงได้อย่างไร

9. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาตัวอย่างการออกแบบการเรียนรู้ สารเศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้ท่าน Click ที่นี่

10. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาตัวอย่างการนำแนวคิดของเศรษฐศาสตร์และหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เรื่อง “กิจกรรมรู้จักพอ” ให้ท่าน Click ที่นี่ และเรื่อง “กิจกรรมการประหยัด” ให้ท่าน Click ที่นี่

11. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาเพิ่มเติม ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง (NEW) จากเว็บไซต์ <http://www.sufficiencyeconomy.org/old/show.php?id=886>

12. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาเพิ่มเติมที่เว็บไซต์ <http://www.aomsin.net> โดย Link ไปที่การอบรม VS การลงทุน แล้วศึกษาเรื่อง การออม VS การลงทุน, “นิสัยการเงิน” ที่แม่ควรเป็นต้นแบบ, ปลุกนิสัยการออมตั้งแต่วันนี้, เก็บเงินให้รวย, ทำไมควรออมและข้อคิดแก้ความยากจน, ทฤษฎีใหม่กับเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

13. ผู้เข้ารับการอบรมร่วมสนทนาในกระดานสนทนา (Web board)

ประเด็นที่ 2.4 ท่านนำแนวคิดหลักของเศรษฐศาสตร์และหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างไร และได้ผลอย่างไรบ้าง

สื่อประกอบการอบรม

1. บทเรียน e – Training
2. บทบรรยาย เรื่อง “ขอบข่าย ความสำคัญ และหลักการของวิชาเศรษฐศาสตร์”
3. บทบรรยาย เรื่อง “หลักแนวคิดตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
4. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรื่อง “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิชาเศรษฐศาสตร์”
5. บทเรียนการ์ตูนเรื่อง “สรรพสิ่งในโลกล้วน จำกัด”
6. ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง “บัญญัติ 10 ประการของวิชาเศรษฐศาสตร์”
ใบความรู้ที่ 2.2 เรื่อง “ค่าเสียโอกาส”
ใบความรู้ที่ 2.3 เรื่อง “ค่าของเงิน”
ใบความรู้ที่ 2.4 เรื่อง “ปัญหาเงินเฟ้อ”

<http://www.sufficiencyeconomy.org>

<http://www.sufficiencyeconomy.org/old/show.php?id=886>

<http://www.aomsin.net> เรื่อง การออม VS การลงทุน, นิสัยการเงินที่แม่ควรเป็น

ต้นแบบ,

ปลุกนีสัยการออมตั้งแต่นั้นนี้, เก็บเงินให้รวย, ทฤษฎีใหม่กับเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวอย่าง การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ตัวอย่าง “กิจกรรมการรู้จักพอ” และ “กิจกรรมการประหยัด”

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล

การเข้าร่วมกิจกรรมในกระดานสนทนา (Web board)

เกณฑ์การประเมินผล

ผู้เข้าอบรมจะมีผลผ่านการอบรม เมื่อเข้าร่วมในกระดานสนทนาไม่น้อยกว่า 2 ประเด็น
จากจำนวนทั้งหมด 4 ประเด็น

สรุป

เงินเฟ้อ หรือ ภาวะที่ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง โคนมีเครื่องมือในการวัดเงินเฟ้อคือ ดัชนีราคา ดัชนีราคาผู้บริโภค ดัชนีราคาขายส่ง โดยเงินเฟ้อแต่ละประเภทสามารถแจกแจงได้เป็น เงินเฟ้ออย่างอ่อน (Mild inflation) ระดับราคาเพิ่มไม่เกิน 5% เป็นผลดี, เงินเฟ้อระดับปานกลาง (Moderate inflation) ระดับราคาเพิ่มประมาณ 5 - 20% เป็นผลเสีย, เงินเฟ้อรุนแรง (hyper inflation) ระดับราคาเพิ่มเกิน 20% เป็นผลเสียแนวทางการแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อและเงินฝืดตามหลักเศรษฐศาสตร์ โดยทั่วไปจะใช้มาตรการทางด้านการเงินและการคลัง จากภาวะเงินเฟ้อ จึงทำให้เกิดวิธีการแก้ปัญหาเงินเฟ้อ ภาวะเงินเฟ้อที่เกิดจากอุปสงค์มวลรวมมากกว่าอุปทานมวลรวม การแก้ไขต้องลดอำนาจซื้อของประชาชน โดยใช้นโยบายการคลัง นโยบายการเงิน และมาตรการต่าง ๆ

นโยบายการเงินจะเป็นนโยบายที่มีผลกระทบโดยตรงต่อปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ แล้วปริมาณเงินก็จะส่งผลกระทบต่ออุปสงค์มวลรวมอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งความสัมพันธ์จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือปริมาณเงินเพิ่มจะทำให้การใช้จ่ายรวมหรืออุปสงค์มวลรวมเพิ่ม โดยผ่านตัวการใช้จ่ายของครัวเรือนในทางกลับกัน ถ้าปริมาณเงินลดก็จะส่งผลให้อุปสงค์มวลรวมลดตาม ซึ่งแตกต่างไปจากนโยบายการคลัง การดำเนินนโยบายการคลังไม่ว่าจะเป็นการดำเนินมาตรการทางด้านรายจ่ายหรือรายได้จะส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์มวลรวมเกือบจะทันที กล่าวคือ ทางด้านรายจ่ายโดยผ่านตัวการใช้จ่ายของรัฐบาล ซึ่งเป็นองค์ประกอบตัวหนึ่งในอุปสงค์มวลรวม ส่วนรายได้ (ภาษี) ผ่านตัวการใช้จ่ายของภาคเอกชน (ครัวเรือน + ธุรกิจ) ซึ่งเป็นองค์ประกอบในอุปสงค์มวลรวมเช่นเดียวกัน

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่อง 2.4 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 2

ตอนที่ 3 นวัตกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์

การสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิด และการสอนคิด เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูง โดยเน้นในเรื่องของการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพในทุก ๆ ด้านและการเป็นพลเมืองที่ดี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545- 2559) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ มุ่งพัฒนาสู่สังคมที่เข้มแข็งและมีดุลยภาพ ใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน โดยกำหนดว่า สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้คนไทยทุกคนสามารถคิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันโลก เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถลงทุนทางปัญญา รักษาและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (2545- 2559) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนา การคิดไว้ในจุดประสงค์ว่า สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรม โดยมีเป้าหมาย ที่คนไทยทุกคนมีทักษะและกระบวนการในการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา มีความใฝ่รู้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนด ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญาพัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้ว ยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งจำเป็นในการทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ของบุคคลและเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพในสังคมประชาธิปไตย โดยมีพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การกระทำของบุคคลและความเชื่อมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและกัน บุคคลจะกระทำหรืองดกระทำสิ่งใดโดยอมขึ้น อยู่กับความเชื่อที่มีต่อสิ่งนั้นแต่สิ่งที่สำคัญอันดับแรก คือการคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ มีเหตุผล จึงมุ่งตัดสินใจว่าจะอะไรควรเชื่อ อะไรควรปฏิบัติ การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดอย่างมีเป้าหมาย การตัดสินใจกำกับได้ด้วยตนเองโดยขึ้นอยู่กับเหตุผลที่พิจารณาจากหลักฐาน เนื้อหาสาระ แนวคิด วิธีการและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่ง สอดคล้องกับลักษณะของบุคคลในสังคมแห่งการเรียนรู้

ครูผู้สอนมีบทบาทมากที่จะทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเป็นบุคคลที่จบการศึกษาไปแล้วเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ และมีสติปัญญา อันจะนำไปพัฒนาสังคมประเทศชาติอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ อาจารย์ผู้สอนควรมีศาสตร์และศิลป์ ในการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ครูผู้สอนยังมิได้จัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ นักเรียนได้พัฒนาด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อย่างจริงจัง ทั้งๆ ที่มีความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ประกอบกับผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ เป็นมาตรฐานสำคัญที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสถานศึกษา ครูจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ ในด้านนี้เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนด จึงจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เป็นคนที่มีความรู้และมีประสิทธิภาพสูง ในการ

จัดการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของครู เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน ได้สร้างและพัฒนาขึ้น จากหลักการต่อไปนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงทำให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้น มาตราที่ 24 ได้ให้ความสำคัญ ต่อการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการในการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้

2. มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนด มาตรฐานด้านผู้เรียน ในมาตรฐานที่ 4 ว่ามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ที่มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ และมาตรฐานด้านครู ในมาตรฐาน 23 ครูมีความสามารถ ในการแสวง หาความรู้ คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทำงานในกลุ่มเล็ก ๆ มีการช่วยเหลือกันในการ เรียนรู้การสร้างข้อค้นพบในการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบ ที่จำเป็นสำหรับเพิ่มประสิทธิผลของการเรียนรู้ หลักการเรียนรู้ มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผู้เรียนต้องเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบ การมีส่วนร่วม แบบร่วมมือ 5 ข้อ คือ การฟังพาระหว่างกันในทางบวก โดยผู้เรียนจะร่วมกันสร้าง เป้าหมายในการเรียนรู้ และผู้เรียนแต่ละคนจะมีการช่วยเหลือในการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นการเรียนรู้ การปฏิสัมพันธ์ของแต่ละบุคคล จะถูกส่งเสริมให้เกิดการฟังพาระหว่างกันในทางบวก ซึ่งจะส่งผลต่อ พฤติกรรมของผู้เรียน มีความรับผิดชอบและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย ของกลุ่ม มีทักษะการทำงานเป็นทีม มีการอภิปรายกลุ่ม

4. การวัดผลจากการปฏิบัติจริง เป็นการวัดจากการปฏิบัติในชีวิตจริงหรือคล้ายจริงที่มีคุณค่าต่อ ผู้ปฏิบัติมิติของการตัดสินใจทักษะการคิดซับซ้อนในการปฏิบัติงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหาและการ ประเมินตนเอง เทคนิคการวัดใช้การสังเกตสภาพงานที่ปฏิบัติจากการเขียนเรียงความเกี่ยวกับปัญหาใน สถานการณ์

5. หลักการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณมุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะการคิดใน องค์ประกอบดังนี้

5.1 การสร้างนิสัยการคิด ประกอบด้วยความกระตือรือร้น การคิดตามมิติต่าง ๆ การจัดลำดับของการคิด และแนวทางการพัฒนานิสัยในการคิดโดยใช้เทคนิคการสร้างความกระตือรือร้น และการพัฒนาการคิดตามมิติต่าง ๆ ได้แก่ การคิดคล่อง การคิดหลากหลาย การคิดลึกซึ้งและการจัดลำดับของการคิด

5.2 กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การตั้งสมมติฐาน การสรุปอ้างอิงการประเมินและสรุป

5.3 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เกิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

จากการศึกษาผู้วิจัยได้นำแนวคิดของของไทเลอร์(Tyler,1970, p.69) ที่กล่าวถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา ผู้เรียนให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการและเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินได้ มากำหนดเป็น จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการฝึกอบรม และการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายต้องเน้นการฝึกปฏิบัติมาเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมของหลักสูตร และนำแนวคิดของ ดิวอี้(Dewey,1933) ซึ่งอธิบายว่าการพัฒนาคนให้มีนิสัยในการคิดจะต้องพัฒนานิสัยในการคิด แนวคิดของรักโกโร (Ruggeiro,1988) ทิศนา ขัมมณี (2540) อารี พันธุ์มณี (2540) และ ดิวอี้ (Dewey,1933) ที่กล่าวถึงเทคนิคในการส่งเสริมความกระตือรือร้น การพัฒนา การคิดตามมิติต่าง ๆ มากำหนดเป็นเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรการฝึกอบรมในการสร้างเสริมนิสัยในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

นำแนวคิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานรักษ์ (2537) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2549) เดอคาร์โวล(Decaroil,1973) เดสเซล และเมย์ฮิว (Dessel and Mayhew, 1957) ประกอบด้วย การกำหนดหรือนิยามปัญหา การรวบรวมข้อมูล การเลือกข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น การกำหนดและเลือกสมมติฐาน การลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล การประเมินผล และการประยุกต์ใช้ มาสังเคราะห์ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 6 ขั้นตอน คือ การนิยามปัญหา การรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การตั้งสมมติฐาน การสรุปอ้างอิงการประเมินสรุปอ้างอิง มากำหนดเป็นเนื้อหาและ กิจกรรมของหลักสูตรในส่วนของการพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

นอกจากนี้ยังสังเคราะห์แนวคิดของทิศนา ขัมมณี(2540) ดิวอี้ (Dewey, 1933) เอนนิส (Ennis,1985)ปีเตอร์ เอ ฟาซิอง (Peter A. Facione,1990) ซัททัน และเอนนิส (Sutton and Ennis, 1985) อัลฟาโร เลอแฟร์(Alfaro Lefevre.1994) และแทกการ์ทและ วิลสัน (Taggart&Wilson, 1998) ที่กำหนดลักษณะการคิดตามมิติต่าง ๆ มากำหนดเป็นเกณฑ์ในการวัดนิสัยในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ตัวอย่างกิจกรรมการอบรม แผนการฝึกอบรมตอนที่ 3 เรื่อง “นวัตกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์”

สาระสำคัญ

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์

กิจกรรมการอบรม

รูปแบบกิจกรรม

1. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง “นวัตกรรมการสอนเศรษฐศาสตร์” โดย Click
ที่นี่
2. ผู้เข้ารับการอบรมฟังคำบรรยาย จากบทบรรยาย เรื่อง “การสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ในเชิงเศรษฐศาสตร์” พร้อมทั้งศึกษาเพิ่มเติมจากแผนกิจกรรมการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณในเชิง
เศรษฐศาสตร์โดย Click ที่นี่
3. ผู้เข้ารับการอบรมทดลองเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ท่าน
สนใจแล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้สอน พร้อมทั้งประเมินผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้นั้น
4. ผู้เข้ารับการอบรมร่วมสนทนาในกระดานสนทนา (Web Board) ในประเด็นต่อไปนี้
ประเด็นที่ 3.1 ท่านคิดว่ากระบวนการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความเหมาะสมกับการ
เรียนรู้เศรษฐศาสตร์อย่างไร
ประเด็นที่ 3.2 ท่านคิดว่ากระบวนการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสำคัญต่อผู้เรียน
อย่างไร
ประเด็นที่ 3.3 ให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในข้อ 3.

สื่อประกอบการอบรม

1. บทเรียน E-Training
2. ใบความรู้ ที่ 3.1-3.2

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล

การเข้าร่วมกิจกรรมในกระดานสนทนา (Web Board)

เกณฑ์การประเมินผล

จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วมในกระดานสนทนา (Web Board) ไม่น้อยกว่า 2 กิจกรรม

สรุป

การจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ครูทุกคนต้องคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อจัดการให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็ว หากมีบรรยายหรืออธิบายกับสิ่งที่ครูเตรียมมา ไม่พอที่จะทำให้ศึกษามีสมรรถนะตามมาตรฐาน ดังนั้นการร่วมกันจัดทำสื่อวัตกรรมการเรียนรู้และนำมาใช้ในวิชาเศรษฐศาสตร์ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่ดี เป็นสื่อที่กระตุ้นความสนใจได้ดี การนำเสนอความรู้จากสื่อ ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม การสร้างสื่อของครูนั้นเพื่อต้องการนำมาช่วยในการสอน สื่อต้องเร้าความสนใจของผู้เรียนและช่วยให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย รวดเร็ว ขนาดพอเหมาะ เก็บรักษาง่าย คงทนแข็งแรง ควรมีคำชี้แจงอธิบายวิธีการใช้สื่อ

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องที่ 3 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 3

ตอนที่ 4 สื่อการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์

เรื่องที่ 4.1 สื่อกับการจัดการเรียนรู้

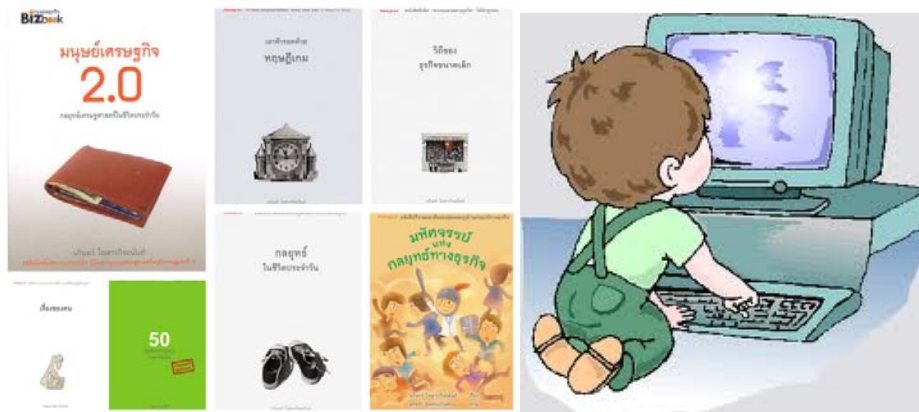
1. ความสำคัญของสื่อการเรียนรู้

สื่อมีบทบาทสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสื่อจะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและเพิ่มพูนทักษะ และประสบการณ์ให้ผู้เรียน ปัจจุบันสื่อการเรียนรู้มีอิทธิพลสูงต่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จนเกิดการพัฒนาด้านต่างๆ ได้แก่

1.1 ความรู้ สื่อการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้เชิงเนื้อหา ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเชื่อมโยงความรู้ใหม่ที่ได้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่และสามารถนำไปใช้ชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

1.2 ทักษะ สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียน

1.3 คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ เห็นคุณค่าในตนเอง มีจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีงาม

2. ประเภทของสื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ จำแนกตามลักษณะได้ 3 ประเภท ดังนี้

2.1 สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น นิตยสาร วารสาร ตำรา หนังสือเรียน เอกสารประกอบการเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสือสำหรับค้นคว้า แบบฝึกหัด ใบงาน แผ่นพับ โปสเตอร์ ภาพพลิก บทเรียนสำเร็จรูป เป็นต้น

2.2 สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้คู่กับเครื่องมือ โสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น วีดิทัศน์ ซีดีรอม สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยการสอน รวมถึงการใช้อินเทอร์เน็ตและการศึกษาผ่านดาวเทียม เป็นต้น

2.3 สื่ออื่นๆ เช่น สื่อบุคคล รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถานที่ สื่อกิจกรรม/กระบวนการ เช่น บทบาทสมมุติ การสาธิต การจัดนิทรรศการ การทำโครงการ เกม เพลง เป็นต้น สื่อวัสดุ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ และสื่อเครื่องมือและอุปกรณ์

3. การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้

ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ครูผู้สอนต้องจัดทำหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้ ตามรายวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร ซึ่งมีหลักในการเลือกสื่อการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 เลือกสื่อการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด เนื้อหาสาระและ กิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากสื่อการเรียนรู้มีอยู่มากมาย สื่อแต่ละประเภทจะมีคุณสมบัติในเรื่องข้อดีและข้อจำกัดในการใช้แตกต่างกัน

1) หนังสือเรียน มีข้อดีที่มีสาระตามหลักสูตรแกนกลางๆ เหมาะสำหรับใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ การทบทวน และการอ้างอิง แต่มีข้อจำกัดที่ไม่มีสาระในส่วนที่เป็นจุดเน้นของท้องถิ่น/สถานศึกษา หนังสือเรียนอาจล้าสมัยหากมีข้อค้นพบ/เหตุการณ์ใหม่ๆ เกิดขึ้น

2) ของจริง/ของตัวอย่าง มีข้อดีที่แสดงคุณลักษณะที่ต้องการสื่อให้ผู้เรียนรับรู้ได้ตามสภาพจริง ผู้เรียนสามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 แต่มีข้อจำกัดกรณีที่ต้องการได้ยากหรือมีราคาแพง

3) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีข้อดีที่ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับบทเรียนได้ นำเสนอบทเรียนได้ทั้งภาพและเสียงทำให้บทเรียนน่าสนใจ แต่ครูผู้สอนและผู้เรียนต้องมีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์

ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรต้องศึกษาลักษณะ / คุณสมบัติของสื่อการเรียนรู้แต่ละประเภท เพื่อคัดเลือกสื่อได้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แต่ละบทเรียน

3.2 การเลือกสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ครูผู้สอนต้องเลือกสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสม โดยการวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียน เพื่อได้รู้พัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของผู้เรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ เช่น วัยเด็กเล็กจะเรียนรู้ด้วยการกระทำ สื่อที่ใช้ ได้แก่ เกม ของเล่น สื่อ ควรอยู่ในท้องถิ่นใกล้ตัวนักเรียน เช่น ตลาด ธนาคาร สหกรณ์ เป็นต้น วัยโตขึ้นจะเรียนรู้ด้วยการใช้สายตาและความคิด สื่อจึงควรเป็นภาพ และต่อมาจะเรียนรู้โดยอาศัยสัญลักษณ์ที่เป็นนามธรรมหรือภาษา สื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้ก็ควรเป็นหนังสือต่างๆ

ในการจัดการเรียนรู้จึงไม่อาจใช้สื่อใดสื่อหนึ่งเป็นการเฉพาะ เพราะไม่มีสื่อชนิดใดที่สามารถตอบสนองการจัดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนในทุกบทเรียน ทุกกิจกรรม ครูผู้สอนจึงต้องเลือกใช้สื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ในการเลือกสื่อการเรียนรู้แต่ละประเภท ควรเลือกสื่อที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของสื่อแต่ละประเภท (ศึกษาเกณฑ์คุณภาพสื่อการเรียนรู้เพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาที่ www.academic.go.th)

4. การใช้สื่อการเรียนรู้

การใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน โดยครูผู้สอนจะต้องดำเนินการ ดังนี้

4.1 การเตรียมตัวครูผู้สอนให้มีความพร้อมในการใช้สื่อการเรียนรู้ ดำเนินการดังนี้

- 1) การศึกษาเนื้อหาสาระในสื่อการเรียนรู้ที่ได้เลือกไว้ เพื่อตรวจสอบว่ามีความสมบูรณ์ตามที่ต้องการหรือไม่ กรณีมีสาระไม่ครบถ้วน อาจจัดทำในความรู้ใบงานเสริม
- 2) ทดลองใช้สื่อการเรียนรู้บางประเภท ที่มีการใช้ที่ยุ่ยากหรือทดสอบประสิทธิภาพของสื่อว่าสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนเพียงใดเหมาะสมกับเวลาเรียนหรือไม่และต้องแก้ไขปรับปรุงอะไรบ้าง
- 3) จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือให้พร้อมล่วงหน้าจะได้ไม่เสียเวลา และตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ให้ครบถ้วนอยู่ในสภาพพร้อมใช้เสมอ

4.2 เตรียมจัดสภาพแวดล้อม การใช้สื่อการเรียนรู้บางประเภท ต้องจัดให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับสถานที่หรือห้องเรียนนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็ตำแหน่งที่เหมาะสมของเครื่องมือและวัสดุ อุปกรณ์ระยะที่นั้งที่เหมาะสมของผู้เรียนหรือแสงภายในห้อง

4.3 เตรียมความพร้อมผู้เรียน ครูผู้สอนควรชี้แจงให้ผู้เรียนรู้เป้าหมายของการเรียนรู้ โดยใช้สื่อ นั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีเป้าหมาย และมีความพร้อมในการเรียนรู้จากสื่อ นั้นๆ หรือในกรณีที่ผู้เรียนต้องใช้สื่อด้วยตนเอง ครูผู้สอนต้องแนะนำวิธีการใช้สื่อนั้นด้วย ที่สำคัญจะต้องบอกว่าผู้เรียนต้องทำกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อจะได้เตรียมตัวได้ถูกต้อง

4.4 ดำเนินการใช้สื่อการเรียนรู้ โดยขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนต้องพิจารณาว่า ผู้เรียนมีปฏิกิริยาอย่างไร มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียนหรือไม่ เพราะปฏิกิริยาของผู้เรียนเป็นตัวชี้วัดได้ว่าสื่อมีความเหมาะสมกับกิจกรรมและผู้เรียนเพียงใด นอกจากนี้ควรมีการใช้เครื่องมือหรือวิธีการต่างๆ ที่จะตรวจสอบว่าสื่อการเรียนรู้มีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด

4.5 ประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นการนำข้อมูลจากการใช้สื่อมาวิเคราะห์ให้เกิดความชัดเจนว่ามีอุปสรรคจากการใช้สื่ออย่างไร มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและผู้เรียนระดับใด การประเมินจะช่วยในการตัดสินใจเลือกใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้อีกครั้งต่อไป หรือปรับปรุงเพื่อพัฒนาเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

5. แนวคิดและตัวอย่างของการใช้สื่อการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของสมอง (Brain-based Learning)

มีวิธีการนำเสนอโดยวิธีกระตุ้นการเรียนรู้ ได้แก่ การเริ่มเรื่องด้วยคำถาม การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับหนังสือ โดยการให้สืบค้นข้อมูลใกล้ตัว ทำให้สามารถเชื่อมโยงตนเองกับหนังสือได้ มีกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ตั้งแต่การสังเกต การสื่อสาร สนทนา ถามตอบ การทำงานกลุ่ม การระดมสมอง การแลกเปลี่ยนความคิด การแก้ปัญหา การฝึกทักษะการคิด จะต้องทำเป็นกระบวนการต่อเนื่องและสอดคล้องกันในลักษณะบูรณาการทั้งหลักสูตรและต่อเนื่องตามระดับชั้นโย่งไปสู่สถานการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องประสบ ผู้เรียนที่มีพื้นฐานการคิดที่ถูกต้องวิธี มีเหตุผลจะสามารถแก้ไขสถานการณ์ในทางที่เหมาะสมสามารถคิดสร้างสรรค์

5.2 สื่อการเรียนรู้กับชีวิตจริง

การบูรณาการการเรียนรู้กับชีวิตจริง คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจและแรงบันดาลใจจากสื่อการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดประโยชน์จริง การสร้างกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการบูรณาการการเรียนรู้กับชีวิตจริง ต้องคำนึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) ทำความเข้าใจกับแนวคิดและผลที่คาดหวังของสื่อการเรียนรู้แต่ละประเภท หรือสื่อการเรียนรู้แต่ละรายการเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการจัดกิจกรรม
- 2) คำนึงถึงบริบทของผู้เรียนว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง เพื่อสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนได้บูรณาการกับชีวิตจริง

5.3 สื่อกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้เรียนได้สัมผัสจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม และสื่อการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดให้ โดยเปิดโอกาสให้เด็กคิดวิเคราะห์ เรียนรู้ด้วยตนเอง มีประสบการณ์ตรง เรียนรู้ที่จะหาคำตอบให้มากที่สุด ครูผู้สอนต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต นอกจากจะเป็นหนังสือเรียนและหนังสือเสริมประสบการณ์แล้ว สื่อเทคโนโลยี เข้ามามีบทบาทสำคัญให้ผู้เรียนได้เลือกใช้ เช่น สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม ผู้เรียนสามารถดูรายการสารการเรียนรู้ที่ต้องการในเวลาที่เหมาะสมได้ ตามกำหนดผังรายการจากโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมและสามารถสืบค้นข้อมูลได้จาก Website ที่ให้สารประโยชน์ตามเนื้อหาที่ต้องการ

5.4 สื่อการเรียนรู้ในรูปของกิจกรรม

การส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่เป็นสื่อของจริงแบบกระบวนการจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความหมายเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในชีวิตจริง เช่น

- 1) แสดงบทบาทสมมติ การซื้อและขายสินค้าในตลาด
- 2) การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย
- 3) สำรวจตลาดและแหล่งชุมชนในท้องถิ่น
- 4) เยี่ยมชมบริษัท / โรงงาน / ธนาคาร
- 5) ทักษะศึกษาแหล่งผลิตสินค้าและบริการในชุมชน / OTOP
- 6) ปฏิบัติงานในสหกรณ์โรงเรียน
- 7) สัมภาษณ์ผู้ผลิตและผู้บริโภค
- 8) การฝากเงิน / ถอนเงิน
- 9) ทักษะศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคต่างๆ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 10) ทักษะศึกษาวัดมงคลชัยพัฒนา อ.เฉลิมเกียรติ จ.สระบุรี
- 11) สำรวจการผลิตสินค้าในท้องถิ่น
- 12) สำรวจปัญหาของท้องถิ่น

13) เยี่ยมชมสหกรณ์ในชุมชน

สรุป

สื่อ (Media) หมายถึง ตัวกลางใช้ถ่ายทอดหรือนำความรู้ในลักษณะต่างๆ จากผู้ส่งไปยังผู้รับให้เข้าใจความหมายได้ตรงกันในการเรียนการสอน สื่อที่ใช้เป็นตัวกลางนำความรู้ในกระบวนการสื่อความหมายระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเรียกว่าสื่อการเรียนการสอน

ในระบบการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้จนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนการสอนมีหลายประเภท แต่ละประเภทก็มีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่ต่างกันไป ผู้สอนที่ตระหนักในคุณค่าของสื่อจะต้องศึกษาให้เข้าใจถึงเงื่อนไขการเลือกใช้ ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ครูผู้สอนต้องจัดทำหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้ ตามรายวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร และใช้งานได้อย่างถูกต้อง เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกใช้สื่อ เลือกสื่อการเรียนรู้อที่มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด เนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกสื่อการเรียนรู้อที่เหมาะสมกับผู้เรียน นอกจากนั้นต้องคำนึงถึงคุณสมบัติเฉพาะตัวของสื่อแต่ละประเภท เมื่อมีความรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน สามารถเลือกใช้ได้อย่างถูกต้อง ก็มีความพร้อมที่ผู้สอนจะสามารถทำสื่อขึ้นใช้เอง

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่อง 4.1 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 4

ตอนที่ 4 สื่อการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์

เรื่องที่ 4.2 รายชื่อสื่อการเรียนรู้ประเภทหนังสือวิชาเศรษฐศาสตร์

นอกเหนือจากการเรียนรู้ภายในห้องเรียนที่ใช้การเรียนการสอนผ่านผู้สอนเป็นหลัก การศึกษาค้นคว้านอกเหนือจากภายในห้องเรียน เป็นการศึกษาด้วยตนเอง ถือเป็นบทพบทวนและการเรียนรู้ตลอดเวลา เศรษฐศาสตร์มีหนังสือให้เลือกอ่านอย่างหลากหลาย ในที่นี้จะแนะนำรายชื่อหนังสือที่สามารถใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามรายการดังนี้

- เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร ผู้แต่ง กรมพัฒนาที่ดิน, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีที่พิมพ์ 2549
- ภูมิปัญญาเกษตรอินทรีย์ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง ผู้แต่ง กรมพัฒนาที่ดิน, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีที่พิมพ์ 2550
- เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต ผู้แต่ง กรมพัฒนาที่ดิน, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีที่พิมพ์ 2549
- การเงินและการธนาคาร ผู้แต่ง กฤษฎา สังขมณี ปีที่พิมพ์ 2540
- ระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจไทย ผู้แต่ง ชูศักดิ์ จรูญสวัสดิ์ ปีที่พิมพ์ 2548
- เศรษฐศาสตร์ ผู้แต่ง ประพันธ์ เศวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย ปีที่พิมพ์ 2544
- เศรษฐศาสตร์จุลภาค 1 ผู้แต่ง ปรีดา นาคเนาวิม ปีที่พิมพ์ 2532
- พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์ ผู้แต่ง ภราดร ปรีดาศักดิ์ ปีที่พิมพ์ 2549
- ตามรอยเบื้องพระยุคลบาทด้วยทศพิธราชธรรมและหลักการทรงงาน ผู้แต่ง มุลินธิชัยพัฒนา ปีที่พิมพ์ 2550
- เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ผู้แต่ง รัตนา สายคณิต และชลดา จามรกุล ปีที่พิมพ์ 2549
- ศัพท์เศรษฐศาสตร์ อังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ผู้แต่ง ราชบัณฑิตยสถาน ปีที่พิมพ์ 2549
- ศาสตร์เศรษฐี รู้ไว้ไม่ขาดสน ผู้แต่ง วรลักษณ์ รัตติกาลชลากร ปีที่พิมพ์ 2551
- ขาดทุนคืออะไร ผู้แต่ง วราภรณ์ สามโกเศศ ปีที่พิมพ์ 2546
- รู้จักใช้ เข้าใจเงิน ผู้แต่ง วราภรณ์ สามโกเศศ ปีที่พิมพ์ 2550
- โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี ผู้แต่ง วราภรณ์ สามโกเศศ ปีที่พิมพ์ 2550
- เศรษฐศาสตร์ไม่ยากอย่างที่คิด ผู้แต่ง วันรัช มิ่งมณีนาคิน ปีที่พิมพ์ 2545

- พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์ ผู้แต่ง วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน ปีที่พิมพ์ 2546
- เศรษฐศาสตร์มหภาค ผู้แต่ง วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน ปีที่พิมพ์ 2545
- เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น เศรษฐศาสตร์สำหรับบุคคลทั่วไป ผู้แต่ง วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน ปีที่พิมพ์ 2545
- ชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ผู้แต่ง ศูนย์ส่งเสริมการบริหารเงินออมครอบครัว กรุงเทพมหานคร
- การค้าระหว่างประเทศ ผู้แต่ง สมพงษ์ เพ็ญอารมณ ปีที่พิมพ์ 2546
- สคบ. คู่ครองผู้บริโภค (ฉบับประชาชน) ผู้แต่ง สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ปีที่พิมพ์ 2548
- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้แต่ง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ปีที่พิมพ์ 2550
- ตามรอยพ่อของแผ่นดิน ผู้แต่ง สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติปีที่พิมพ์ 2550
- การเงินและการธนาคาร ผู้แต่ง สุรัักษ์ บุนนาค และวณิ ฉ่อยเกียรติกุล ปีที่พิมพ์ 2541
- เศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนายั่งยืน ผู้แต่ง เสรี พงศ์พิศ ปีที่พิมพ์ 2549
- การประยุกต์พระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้แต่ง อภิชัย พันธเสน และคณะ ปีที่พิมพ์ 2546
- Economics ผู้แต่ง Hyman, David N. ปีที่พิมพ์ 1989.
- Economics : Concepts, Analysis, and Application ผู้แต่ง Orley, M. Amos Jr. ปีที่พิมพ์1987.

(หมายเหตุ หนังสือบางเล่มมีปีพิมพ์ใหม่กว่านี้)

สรุป

รูปแบบในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการศึกษาในหัวข้อสื่อกับการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์สามารถทำได้หลากหลายวิธี ทั้งนี้จากข้อมูลข้างต้น เป็นข้อมูลที่แสดงรายชื่อสื่อการเรียนรู้ประเภทหนังสือวิชาเศรษฐศาสตร์ ซึ่งสามารถสืบค้นหาข้อมูล เนื้อหา การเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับข้องกับหลักวิชาเศรษฐศาสตร์ ถือสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งหมายถึงหนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องที่ 4.2 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 4

ตอนที่ 4 สื่อการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์

เรื่องที่ 4.3 ตัวอย่างสื่อการเรียนรู้ประเภทข้อมูลสารสนเทศวิชา เศรษฐศาสตร์

นอกเหนือจากการเรียนรู้ภายในห้องเรียนที่ใช้การเรียนการสอนผ่านผู้สอนเป็นหลัก การศึกษาค้นคว้านอกเหนือจากภายในห้องเรียน เป็นการศึกษาด้วยตนเอง การค้นคว้าหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ต หรือ การหาข้อมูลผ่านเว็บไซต์ต่างๆ ถือเป็นการค้นคว้าหาข้อมูลที่กว้างขวาง และหลากหลายเพิ่มมากขึ้น ในที่นี้จะแนะนำรายชื่อเว็บไซต์ที่สามารถใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามรายการดังนี้

<http://www.thaifta.com/thaifta/aboutFTA/tabid/66/Default.aspx> (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (กระทรวงพาณิชย์))

http://210.246.196.54/cpd/web_cpd/index.html (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

<http://www.moc.go.th> (กระทรวงพาณิชย์)

<http://www.sufficiencyeconomy.org> (กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง: การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง)

<http://www.bot.or.th> (ธนาคารแห่งประเทศไทย)

<http://www.nesdb.or.th> (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

<http://www.treasury.go.th> (กรมธนารักษ์)

<http://www.thaicustomer.net> (สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค)

<http://www.baac.or.th>

<http://www.gsb.or.th>

<http://www.mof.go.th> (กระทรวงการคลัง)

<http://www.set.or.th> (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย)

<http://www.aomsin.net/catalog.php?idp=13>

<http://www.nidambe11.net/ekonomiz/download/tenecom.do>

<http://www.econ.tu.ac.th/?action=&type=content&menu=27pgmenu=81&lang=th&li...>

<http://www.acconline.msu.ac.th/elearning/course/view.php?id=38> (การเรียนรู้ออนไลน์ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

<http://longlivetheking.kpmax.com> (E – learning/CAI เศรษฐกิจพอเพียง online)

<http://guru.sanook.com>

<http://www.mwit.ac.th>

<http://web.ku.ac.th/king72/2539/kaset10.htm> (รายชื่อสหกรณ์ในเขตพื้นที่ของโครงการ
จัดพัฒนาที่ดินตามพระราชดำริ)

สรุป

รูปแบบในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการศึกษาในหัวข้อสื่อกับการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์สามารถทำได้หลากหลายวิธี ทั้งนี้จากข้อมูลข้างต้น เป็นข้อมูลที่แสดงรายชื่อสื่อการเรียนรู้อะเนาะเทคโนโลยี ซึ่งเป็นวิธีการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศผ่านอินเทอร์เน็ต หรือ www ซึ่งสามารถสืบค้นหาข้อมูล เนื้อหา การเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับข้องกับหลักวิชาเศรษฐศาสตร์ นับว่าเป็นวิธีที่ง่าย สะดวก และปัจจุบันเป็นวิธีที่ถูกเลือกใช้มากที่สุด เพราะว่ามีแหล่งข้อมูลให้เลือกสืบค้นเป็นจำนวนมาก แต่ทั้งนี้ ต้องพิจารณาข้อมูลที่สืบค้นอย่างละเอียด ถี่ถ้วน

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องที่ 4.3 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 4

ตอนที่ 4 สื่อการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์

เรื่องที่ 4.4 ตัวอย่างสื่อและแหล่งการเรียนรู้ประเภทชุมชน สถานที่ และท้องถิ่น

ในการเรียนการสอนโดยทั่วไปนั้นการให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน เพื่อฝึกหัดในการเรียนรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ และเป็นการทบทวนสิ่งที่ได้ศึกษา การให้ผู้เรียนได้ศึกษาบทเรียนหรือแบบฝึกหัดที่อยู่ในแหล่งที่ตนเองอาศัยหรือแหล่งชุมชนที่อยู่ เป็นการบูรณาการทางการศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และรู้จักสำนึกรักบ้านเกิด ตัวอย่างที่ยกมาให้ศึกษาเป็นการประยุกต์ใช้ทรัพยากรและแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนรู้ ดังตัวอย่างใบงานดังนี้

ใบความรู้ที่ 4.4

เรื่อง สื่อการเรียนรู้ประเภทชุมชน สถานที่ และท้องถิ่น

ตัวอย่าง

- ชุมชนตลาดสามชุก จ.สุพรรณบุรี
- ชุมชนตลาดน้ำอัมพวา จ.สมุทรสงคราม
- ชุมชนตลาดน้ำดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
- ชุมชนบ้านมาตร กทม.
- ชุมชนอื่นๆ ในท้องถิ่นของนักเรียน
- สถาบันการเงินประเภทธนาคาร ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารที่ตั้งโดยกฎหมายพิเศษ เช่น ธนาคารอิสลาม ธนาคารออมสิน ฯลฯ

- สถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร ตัวอย่างเช่น บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันภัย โรงรับจำนำ สหกรณ์ออมทรัพย์ ฯลฯ
- แหล่งเรียนรู้ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เช่น โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการทฤษฎีใหม่ โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการพัฒนา ดอยตุง โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มแม่น้ำป่าสัก เป็นต้น
- แหล่งผลิตสินค้าและบริการในชุมชน หรือแหล่งผลิตสินค้าโอท็อป
- สหกรณ์ประเภทต่างๆ
- บริษัท / โรงงาน / ร้านค้า
- ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคต่างๆ

ตัวอย่างกิจกรรมการอบรม แผนการฝึกอบรมหน่วยที่ 4 เรื่อง “สื่อการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์”

สาระสำคัญ

1. ความสำคัญและประเภทของสื่อการเรียนรู้
2. แนวคิดและการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้
3. รายชื่อสื่อการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์

กิจกรรมการอบรม

รูปแบบกิจกรรม

1. ผู้เข้ารับการอบรมฟังคำบรรยายประกอบ Power Point และ/หรือศึกษาใบความรู้ที่ 4.1 – 4.4 โดย Click ที่นี่
 - ใบความรู้ที่ 4.1 เรื่อง “สื่อกับการจัดการเรียนรู้”
 - ใบความรู้ที่ 4.2 เรื่อง “รายชื่อสื่อการเรียนรู้ประเภทหนังสือวิชาเศรษฐศาสตร์”
 - ใบความรู้ที่ 4.3 เรื่อง “ตัวอย่างสื่อการเรียนรู้ประเภทข้อมูลสารสนเทศวิชาเศรษฐศาสตร์”
 - ใบความรู้ที่ 4.4 เรื่อง “ตัวอย่างสื่อและแหล่งการเรียนรู้ประเภทชุมชน สถานที่ และท้องถิ่น”
2. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาเพิ่มเติม เรื่อง “สื่อการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ <http://www.sufficiencyeconomy.org/old/> และ Link ไปที่ “สื่อการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียง”
3. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาตัวอย่างสื่อบทเรียนสำเร็จรูป ประกอบภาพการ์ตูนเรื่อง “อุปสงค์อุปทาน และการกำหนดเวลา” โดย Click ที่นี่

4. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาตัวอย่างสื่อการ์ตูนประกอบเนื้อหา เรื่อง “เศรษฐกิจภาคีรัฐบาล” โดย Click ที่นี่

5. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาตัวอย่างสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI เรื่อง “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิชาเศรษฐศาสตร์” โดย Click ที่นี่

6. ผู้เข้ารับการอบรมร่วมสนทนาในกระดานสนทนา (Web board) ในประเด็นที่ 4.1 – 4.4

ประเด็นที่ 4.1 สื่อการเรียนรู้ที่ท่านเคยใช้และพัฒนาผู้เรียนได้ดีมีอะไรบ้าง

ประเด็นที่ 4.2 ท่านมีแนวคิดในการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างไร

ประเด็นที่ 4.3 ท่านคิดว่าการนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ 4.4 ท่านคิดว่าหลังจากการฝึกอบรมแล้วท่านจะจัดทำสื่ออะไรหรือใช้สื่อประเภทใดมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของท่านเพิ่มขึ้น

สื่อประกอบการอบรม

1. บทเรียน e – Training

2. ใบความรู้ที่ 4.1 เรื่อง “สื่อการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์”

ใบความรู้ที่ 4.2 เรื่อง “รายชื่อสื่อการเรียนรู้ประเภทหนังสือวิชาเศรษฐศาสตร์”

ใบความรู้ที่ 4.3 เรื่อง “รายชื่อสื่อการเรียนรู้ประเภทข้อมูลสารสนเทศวิชาเศรษฐศาสตร์”

ใบความรู้ที่ 4.4 เรื่อง “สื่อการเรียนรู้ประเภทชุมชน สถานที่ และท้องถิ่น”

3. ตัวอย่างบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน เรื่อง “อุปสงค์ อุปทาน และการกำหนดราคา”

4. ตัวอย่างสื่อบทเรียนการ์ตูนประกอบเนื้อหา เรื่อง “เศรษฐกิจภาคีรัฐบาล”

5. ตัวอย่างสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิชาเศรษฐศาสตร์”

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผล

การเข้าร่วมกิจกรรมในกระดานสนทนา (Web board)

เกณฑ์การประเมินผล

ผู้เข้าอบรมจะมีผลผ่านการอบรม เมื่อจำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วมในกระดานสนทนา (Web board) ไม่น้อยกว่า 2 ประเด็นจากทั้งหมด 4 ประเด็น

สรุป

สื่ออื่นๆ เช่น สื่อบุคคล รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถานที่ สื่อกิจกรรม/กระบวนการ เช่น บทบาทสมมติ การสาธิต การจัดนิทรรศการ การทำโครงการ เกม เพลง เป็นต้น สื่อวัสดุ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ และสื่อเครื่องมือและอุปกรณ์ เป็นอีกรูปแบบในการศึกษาหาความรู้ ซึ่งสื่อประเภทนี้ มีตัวอย่างที่เห็นภาพจริงได้อย่างชัดเจน และสามารถไปศึกษาหาความรู้ได้โดยตรง จากข้อมูลข้างต้นซึ่งเป็นตัวอย่างสื่อประเภทชุมชน สถานที่ และท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้เราสามารถรับรู้สภาพเหตุการณ์จริงได้

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องที่ 4.4 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 4

ตอนที่ 5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ กรอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

เมื่อสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเหมาะสมกับสภาพบริบทของตนเองแล้ว ภารกิจต่อไปคือวางแผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนสำหรับผู้สอน โดยในการประเมินความรู้และทักษะต่าง ๆ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ควรบูรณาการไปพร้อม ๆ กับการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์และการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

นอกจากนี้สถานศึกษาต้องตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนดำเนินการนั้น นำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด ได้แก่ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยสมรรถนะสำคัญทั้ง 5 ประการนั้นควรเป็นผลการประเมินองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านไปพร้อมๆกับการประเมินคุณลักษณะอื่นๆ

แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สถานศึกษาต้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

1. สถานศึกษาต้องดำเนินการวัดและประเมินผลให้ครบองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ตามแนวทางและวิธีการของการวัดและประเมินผลแต่ละองค์ประกอบและกำหนดเอกสารบันทึกผลการประเมินให้สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผล
2. ให้ครูผู้สอนนำผลการประเมินแต่ละองค์ประกอบบันทึกลงในเอกสารบันทึกผลการประเมินตามที่สถานศึกษากำหนดและนำเสนอผู้บริหารโรงเรียน
3. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้อนุมัติผลการประเมิน
4. ให้มีการรายงานความก้าวหน้าผลการพัฒนาองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ และรายงานสรุปผลการเรียนปลายปี/ปลายภาค
5. ผู้บริหารโรงเรียนต้องกำหนดวิธีการและมอบหมายผู้รับผิดชอบ ปรับปรุง พัฒนาผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนซ้ำรายวิชาหรือซ้ำชั้น
6. สถานศึกษากำหนดแนวทางในการกำกับ ติดตามการบันทึกผลการประเมินในเอกสารหลักฐานการศึกษา ทั้งแบบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและแบบที่สถานศึกษากำหนด

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

1. วางแผนการสอนและการประเมินผล การประเมินผลประกอบด้วย การประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและปลายภาค

2. เลือกวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรม ซึ่งมี วิธีประเมินผลหลายวิธี เช่น

2.1 ประเมินด้วยการตอบคำถาม การสอบปากเปล่า การทำใบงาน และแบบ ฝึกทักษะ

2.2 ประเมินจากการปฏิบัติ เช่น มอบหมายชิ้นงาน

2.3 ประเมินตามสภาพจริง ประเมินจากงานหรือกิจกรรมที่ปฏิบัติจริง

2.4 ประเมินจากแฟ้มสะสมงาน

2.5 ประเมินจากการทดสอบ

3. กำหนดอัตราส่วนคะแนนการประเมินระหว่างเรียนกับปลายภาค จะขึ้นอยู่กับลักษณะ ของเนื้อหาสาระรายวิชา ซึ่งอาจจะเป็น **คะแนนระหว่างภาค : คะแนนปลายภาค = 8 : 2 , 7 : 3 , 6 : 4**

4. จัดทำเอกสารบันทึกข้อมูลของนักเรียน ผู้สอนต้องจัดทำเอกสารบันทึกข้อมูล ผลการวัดและประเมินผล ระหว่างเรียน อย่างเป็นระบบชัดเจน เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการพัฒนานักเรียน และเป็นหลักฐานตรวจสอบ แสดงถึง ความโปร่งใส และความยุติธรรมในการประเมินมีแนวในการดำเนินการดังนี้

ครูอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้วัดและประเมินผลตามจุดประสงค์ และ/หรือผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง แล้วนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้นโรงเรียนจึงจัดให้มีการวัดและประเมินผลเป็น 1 ระยะ ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลก่อนเรียน มีวิธีดังนี้

1) การวัดและประเมินความพร้อมของนักเรียน การวัด และประเมินผลแบบนี้ เป็นการวัดและประเมินความรู้พื้นฐานเดิม ที่จะใช้เรียนเรื่องใหม่ เป็นการวัดก่อนเรียนเนื้อหาใหม่

2) การวัดและประเมินผลความรู้ในเรื่องที่จะเรียนก่อนเรียน เน้นการประเมินผู้เรียนในเรื่องที่จะทำ การสอน เพื่อตรวจสอบความรู้ทักษะของนักเรียน ในเรื่องที่จะเรียน ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเบื้องต้นนำไปเปรียบเทียบผลการเรียนภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว เพื่อดูการพัฒนาการเรียนรู้เพิ่มของนักเรียน

2. การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการวัด และประเมินผลที่มุ่งตรวจสอบพัฒนาการของนักเรียน ว่าบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามแผนการเรียนรู้หรือไม่ ผลการประเมินช่วยในการปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาสูงสุดตามศักยภาพ ทั้งยังช่วยในการปรับปรุงการเรียนการสอนอีกด้วย

3. การวัดและประเมินผลปลายภาค เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียน และ/หรือเป็นการประเมินผลหลังเรียน นำไปเปรียบเทียบกับประเมินก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตรงตามที่คาดหวังหรือไม่ ผู้เรียนมีพัฒนาการมากน้อยเพียงไร

เมื่อวัดผลปลายภาค และนำคะแนนการประเมินทั้งหมดรวมกัน เพื่อสรุปผลการเรียนตลอดภาค เป็นผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนรายวิชา โดยมีเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน ดังนี้

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ
4.....หมายถึง ผลการเรียนดีมาก.....๘๐ - ๑๐๐
3.5.....ผลการเรียนเกือบดีมาก.....๗๕ - ๗๙
3.....ผลการเรียนดี.....๗๐ - ๗๔
2.5.....ผลการเรียนเกือบดี.....๖๕ - ๖๙
2.....ผลการเรียนปานกลาง.....๖๐ - ๖๔
1.5.....ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำระดับดี.....๕๕ - ๕๙
1.....ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ.....๕๐ - ๕๔
0.....ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด.....๐ - ๔๙

2. การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนข้อความ

วิธีการประเมิน มีการประเมินผลเป็นรายภาค โดยจัดให้มีการประเมิน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ประเมินผลพร้อมกับการดำเนินการสอนให้นักเรียนโดยอาจารย์ผู้สอนทุกคน
2. ประเมินผลโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

เกณฑ์การตัดสิน มีผลการประเมินเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- ดีเยี่ยม หมายถึง มีผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดมาก
- ดี หมายถึง มีผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
- ผ่านเกณฑ์ หมายถึง มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

4. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิธีการประเมิน มีการประเมินผลเป็นรายภาค โดยจัดให้มีการประเมิน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ประเมินพร้อมกับการดำเนินการสอนในห้องเรียนโดยอาจารย์ผู้สอนทุกคน
2. ประเมินผลโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

เกณฑ์การตัดสิน มีผลการประเมินเป็น 3 ระดับดังนี้

- ดีเยี่ยม หมายถึง มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดมาก
- ดี หมายถึง มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
- ผ่านเกณฑ์ หมายถึง มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

4. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การให้ระดับผลการตัดสินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนด โดยให้ระดับผลการประเมินเป็น "ผ" และ "มผ"

- ผ หมายถึง ผ่านเกณฑ์การประเมินโดยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดที่จะจัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน และผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมตามที่กำหนด
- มผ หมายถึง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินโดยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึงร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดที่จะจัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน และไม่ผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมตามที่กำหนด

ตัวอย่างกิจกรรมการอบรม แผนการฝึกอบรมหน่วยที่ 5 เรื่อง การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์

สาระสำคัญ

1. หลักการวัดและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ
3. การสร้างแบบวัดความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ
4. การสร้างแบบประเมินผลงาน อาทิ แบบฝึกหัด โครงการ แฟ้มพัฒนางาน ฯลฯ
5. การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

กิจกรรมการอบรม

1. ผู้เข้ารับการอบรมสำรวจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในรายวิชาที่ตนเองสอน
2. ผู้เข้ารับการอบรมฟังคำบรรยาย เรื่อง “หลักการวัดและประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม”
3. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาด้วยตนเอง เรื่อง “การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม” จากเอกสารประกอบการอบรม
4. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาเพิ่มเติมตัวอย่างเครื่องมือการวัดและประเมินผล จากใบความรู้ที่ 5.1-5.4
5. ผู้เข้ารับการอบรมสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาด้วยตนเอง และทดลองฝึกสร้างเครื่องมือในรายวิชาที่ตนเองสอน ตามขั้นตอนจากความรู้ที่ได้ศึกษา จากนั้นผู้เข้ารับการอบรมร่วมสนทนาในกระดานข่าว (Web Board) ในประเด็น ต่อไปนี้

ประเด็นที่ 5.1 ปัญหาการวัดและประเมินผลของครูสังคมศึกษา

ประเด็นที่ 5.2 การวัดและประเมินผลมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างไร

สื่อประกอบการอบรม

1. บทเรียน E-Training
2. ใบความรู้ที่ 5.1 - 5.4

การและประเมินผล

วิธีการวัดผล

การเข้าร่วมกิจกรรมในกระดานสนทนา (Web Board)

เกณฑ์การประเมินผล

ผู้เข้าอบรมจะมีผลการผ่านการอบรม เมื่อเข้าร่วมสนทนาในกระดานสนทนาอย่างน้อย

2 ประเด็น

สรุป

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรกคือการวัดและประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน และการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึกวิเคราะห์แปลความหมายข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครูการวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ จุดมุ่งหมายประการที่สองคือการวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมิน สรุปผลการเรียนรู้

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องที่ 5 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 5

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ . **หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.
- จรินทร์ เทศวานิช. **การเงินและการธนาคาร**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2541.
- ภราดร ปรีดาศักดิ์. **พจนานุกรมเศรษฐศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.
- ภัทรา นิคมานนท์ . **การประเมินผลการเรียน** . กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา, 2543. สถาบันทดสอบการศึกษา แห่งชาติ (องค์การมหาชน). **ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม** . กรุงเทพฯ : องค์การค้ำคูณสภา, 2551.
- รัตนา สายคณิต และชลดา จามนกุล. **เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2549.
- รัตนา สายคณิต. **มหาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่)**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2541.
- วราภรณ์ สามโกเศศ. **โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี ภาค 2**. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2543.
- วราภรณ์ สามโกเศศ. **โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี ภาค 2**. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2543) 30-35.
- วรลักษณ์ รัตติกาลชลากร. **ศาสตร์เศรษฐกิจ ไร้ไม่ขัดสน**. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2551.
- วรลักษณ์ รัตติกาลชลากร. **เศรษฐศาสตร์เพื่อชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง**. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2549.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, บรรณาธิการ. **พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. **เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.
- ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาราษฎร์บำรุง) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- คู่มือการพัฒนาคุณธรรมด้วยชุดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง**. มปท., ม.ป.ป.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สพฐ. **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552) หน้า 44 – 48.

_____. **เศรษฐศาสตร์ไม่ยากอย่างที่คิด.** พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

_____. **เศรษฐศาสตร์เพื่อชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง.** พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2549.

<http://www.aomsin.net>

<http://www.payanthai.or.th/wiki/index.php/>

<http://www.sufficiencyeconomy.org/old/> และ Link ไปที่ “สื่อการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียง

<http://www.sufficiencyeconomy.org>

ใบงานที่ 2

ชื่อหลักสูตร UTQ-210 สารระการเรียนรู้อัฒคมศึษา ศาสนา และวัฒนธรรม: วิชาเศรษฐศาสตร์ (เน้นเศรษฐกิจพอเพียง)

ตอนที่ 2 แนวคิดหลักของเศรษฐศาสตร์และหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับแนวคิดทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์คืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. แนวคิดเรื่องความพอประมาณ มี 2 แนวทางหลักคืออะไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 3

ชื่อหลักสูตร UTQ-210 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม: วิชาเศรษฐศาสตร์ (เน้นเศรษฐกิจพอเพียง)

ตอนที่ 3 นวัตกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์

คำสั่ง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องหน้าข้อในกระดาษคำตอบเมื่อเห็นว่าข้อความนั้นถูกต้องหรือทำเครื่องหมาย ✗ ในช่องหน้าข้อในกระดาษคำตอบ เมื่อเห็นว่าข้อความนั้นผิด

แบบประเมินตนเอง

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการคิด

-1. การคิดช่วยให้คนได้มองเห็นสภาพปัญหาต่าง ๆ ในอนาคต
-2. การคิดคล่อง เป็นความสามารถอันดีบรองในการที่จะพยายามเลือกเฟ้นให้ได้ความคิดที่ดีและเหมาะสมที่สุด
-3. การคิดเกิดจากความต้องการของมนุษย์
-4. การคิดลึกซึ้งเป็นการคิดให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงในสิ่งที่คิด โดยเข้าใจถึงสาเหตุที่มา
-5. การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นรูปแบบหนึ่งของการคิดในระดับปกติ
-6. “ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์” เป็นการคิดอย่างลึกซึ้ง
-7. การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การพิจารณาแนวทางการสรุปอ้างอิงของปัญหาข้อโต้แย้งหรือข้อมูลที่คลุมเครือ
-8. การแปลความ เป็นการวัดความสามารถในการลงความเห็น และอธิบายความเป็นไปได้ของข้อสรุป
-9. ควรจะเขียนบันทึกอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง
-10. การเขียนบันทึกเรื่องราวที่ต้องขยายความ เป็นการเขียนที่บันทึกที่ ต้องมีการเลือกสรรเนื้อหาอย่างดี
-11. การอภิปรายไม่ช่วยให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
-12. ทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกกิจกรรม ไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะเวลาที่มีการสอนเท่านั้น
-13. ในการประเมินผลการคิดของนักเรียนครูผู้สอนต้องทราบองค์ประกอบของการคิดแต่ละแบบ
-14. การวัดผลประเมินผลที่สำคัญ วัดเฉพาะด้านความรู้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น
-15. หลักการวัดผลประเมินผล การประเมินผลด้านความรู้สำคัญที่สุด
-16. การกำหนดเกณฑ์ให้นักเรียน “อธิบายเหตุผลได้” เป็นการประเมินผลการคิดวิจาร์ณญาณ
-17. การกำหนดเกณฑ์ให้นักเรียน “บอกส่วนประกอบของพีชได้” เป็นการประเมินผลการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ
-18. การวิจาร์ณตัวละคร เป็นการวัดผลประเมินผลการคิดวิจาร์ณญาณ

-19. การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการคิดที่ใช้สรุปองค์ความรู้ที่ศึกษา
 -20. การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นวิธีการหนึ่งที่น่าไปใช้ทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 -21. การคิดวิจารณ์ญาณเป็นความคิดที่แปลกใหม่แต่ต่างไปจากความคิดเห็น
 -22. แนวคิดที่ได้จากการคิดวิจารณ์ญาณนำไปใช้ในการสร้างวินัยแก่นักเรียน
 -23. โฆษกรัฐบาล สรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับสงครามยาเสพติดเป็นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 -24. การคิดอย่างมีวิจารณญาณจะประสบความสำเร็จหากมีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินที่ถูกต้อง
 -25. แพทย์ฝังเข็มของจีนใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการกำหนดจุดต่าง ๆ บนร่างกาย
 -26. การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความคิดที่สมเหตุสมผลโดยผ่านการพิจารณาไตร่ตรอง
 -27. ฝ่ายค้านเสนอแนวทางแก้ปัญหากรณี 3 จังหวัดภาคใต้ ให้รัฐบาลพิจารณาเป็นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 -28. นกสันติภาพที่รัฐบาลนำไปให้กำลังใจแก่ผู้ประสบภัยใน 3 จังหวัดภาคใต้ เป็นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 -29. Bird เลือกระดามา 1 แผ่นแล้วบอกเพื่อนว่ากระดากแผ่นนี้เขานำไปทำหมวก ทำลูกฟุตบอล ทำกระบายตักน้ำ เพื่อนชมว่า Bird มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 -30. คุณรัตนาทาบ้านสีดำ เพื่อประชิดเจ้าของหมู่บ้านที่ไม่รับผิดชอบเป็นความคิดอย่างมีวิจารณญาณ
-

